

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Sebe-
nurgova ul. 6. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina snaga mesečno Din 25.—
Za izmenjavo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 63.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Opasnosti indeksov

Sistematično proučevanje pojavov v gospodarskem in socialnem življenju potom statistike se je v zadnjem desetletju tudi pri nas precej razvil. Statistični rezultati se v rastoči meri praktično uporabljajo tudi v političnem življenju, kadar je pri raznih praktičnih ukrepih potreben vpogled v pojave socialnega življenja, v gospodarski in socialni razvoj ter v spremembe gospodarske in socialne strukture. Dobra in zanesljiva statistična služba nudi pogosto dragocene informacije o vseh takih pojavih. Nevarno pa lahko postane uporabljanje statistik, ki so površno sestavljene, in statistik, ki dajejo le enostransko sliko. Ne zadostuje namreč, da se postavljamo in objavljamo obsežne statistike z bogatim številčnim gradivom, potrebno je tudi, da znamo te statistike pravilno oceniti in iz njih izvajati pravilne sklepe. Nobena statistika ne nudi absolutno zanesljive slike, slabo sestavljena ali pogrešno tolmačena statistika pa lahko ustvari docela skrivljeno sliko pojavov, za katere se zanimamo.

S previdnostjo in potrebno rezervo je treba presojati in komentirati zlasti statistične podatke o gibanju cen, ki nam jih nudijo razni indeksi. Indeksi številke o gibanju cen so dobile usoden pomen zlasti v poslednjem času v zvezi z znižanjem prejemkov državnih uslužbencev. Ne da se tajiti, da se je pri nas življenje v zadnjih petih, šestih letih precej pocenilo. Na žalost pa nimamo nikakega zanesljivega uradnega indeksa o gibanju življenjskih stroškov, kajti študijski oddelci Narodne banke sestavlja samo indekse cen v trgovini na debelo in v trgovini na drobno, ne pa indeksov cen o gibanju življenjskih stroškov. Dolgoletna praksa v drugih državah je pokazala, da so cene v trgovini na debelo vedno podvržene največjim fluktuacijam. Ze mnogo manjše fluktuacije kažejo cene v nadrobni trgovini, največ vztrajnosti pa vidimo pri življenjskih stroških, ki pogosto šele v večletnem časovnem razdobju sledijo gibanju ostalih cen, pri tem pa nikoli ne gredo v taki meri navzgor ali navzdol, kakor cene v trgovini na drobno, kaj šele cene v trgovini na debelo.

Naš indeksi cen v trgovini na debelo, ki ga sestavlja študijski oddelci Narodne banke na bazi povprečnih cen v letu 1926, ki so označene z indeksom številko 100, je od najvišjega stanja v letu 1928 do letos popustil za 42,9 točke ali skoro za 41%. V letu 1928 je izkazoval stanje 106,2, v letošnjem maju pa 63,3. Indeks cen v trgovini na drobno, sestavljen po cenah v Beogradu, pa je v istem razdobju popustil le za 25,3 točke ali za 26%. V letu 1928 je znašal 93,3, v letošnjem juliju pa 68,0. V Ljubljani in drugih krajih Slovenije je to popuščanje še manjše.

Glede življenjskih stroškov na žalost nimamo uradnega indeksa. Kakršnokoli poskušajo na naredimo, vedno pride mo do ugotovitve, da od 1. 1928 niso nazadovale za več kakor 15 do 20%. Če pa hočemo presojati, kakšno realno kupno moč ima danes pri cenejših življenjskih stroških nominalno enak dohodek kakor pred petimi, ali šestimi leti, tedaj ne smemo vzeti za merilo niti indeksa cen v trgovini na debelo, niti indeksa v trgovini na drobno, temveč je tu zgolj merodajno, v kakšni meri so se v tem razdobju pocenili življenjski stroški.

Mnogokrat se pri nas citirajo indeksi ki jih sestavlja Delavska zbornica v Zagrebu in jih mesečno objavlja v svoji statistični reviji »Indeksi«. Ta institucija sestavlja svoje indekse ter jih sporoča javnosti v lepo opremljenih zvezkih že sedmo leto. Vendar si z njimi ni mogla pridobiti avtoritativne veljave, ker vzbujajo take indekse številke že vnaprej nekako mezuapanje, če jih ne sestavlja uradna ustanova, pri kateri je izključeno vsako enostransko ocenjevanje rezultatov. Zato je tudi v ogromni večini držav prepuščeno pred vsem državnim statističnim uradom, da sestavljajo statistične številke.

Niso nam znane podrobne osnove, na katerih gradi Delavska zbornica v Zagrebu svoje številke. Vidimo pa, da prihaja pri svojih statistikah do rezultatov, ki jih že površen pregled faktičnega položaja demantira. Ena poslednjih številka »Indeksa« je bila posvečena na ravno vprašanju plač in zaslužkov javnih uslužbencev. Številka je izšla v juliju, torej par mesecev pred uredbo o znižanju uradniških prejemkov. V njej objavljena statistika primerja realni zaslužek državnega in banovinskega nameščena ob koncu leta 1925 z onim ob koncu leta 1934. Njene številke govore, da se je ta realni zaslužek v tem razdobju kljub ponovnim redukcijam prejemkov celo dvignil za 14 do 16%! Povprečni nominalni zaslužek je sicer v tem času padel od 2993 Din mesečno na 2097 Din, torej za okrog 30%, toda med tem so se po številkah »Indeksa« življenjski stroški tako znižali, da se je za zmanjšani povprečni zaslužek dalo nabaviti za 14 do 16% več onih potrebščin, ki tvorijo življenjske stroške. Vsi vemo, da slika, ki jo

Umikanje Abesincev na severni fronti

Abesinske čete niso vzdržale prvega navalala italijanske vojske in bodo morale vsak trenutek prepustiti Aduo nasprotniku — Hudi boji tudi na ostalih frontah

Addis Abeba, 4. oktobra. n. Med tem ko se vrši sedaj koncentracija mobiliziranih abesinskih edinic, ki bo končana 12. oktobra, divjajo na vseh frontah v Abesiniji ljuti boji med obema nasprotnikoma. Italijani prodirajo s severa z močnimi oddelki pod zaščito artiljerije, tankov in avionskih bombardierjev v abesinsko provinco Tigre, na severovzhodu ob Francoski Somaliji proti govorju Musa Ali, na jugovzhodu pa od Ualuala v abesinsko provinco Ogaden. Najbolj srčiti boji se vrše na severu, kjer je vsak čas pričakovati padca Adu. Abesinci se sicer hrabro branijo, vendar modernemu opremljenim italijanskim četam niso kos in se bodo morali na severni fronti vsekakor že v prihodnjih dneh umakniti v varnejše postojanke, kjer ne bodo tako izpostavljeni nevarnim napadom iz zraka.

Ker je v kratkem pričakovati letalskega napada na abesinsko prestolnico, je cesar Haile Selasie že odredil evakuacijo mesta in je bila danes vsa oblast izročena vojaškemu poveljstvu. Dočim so že vsi italijanski državljani zapustili Addis Abebo, pa italijanski poslanik de Vinci v nasprotju s prvotnimi poročili še ni odpotoval. Dobil je sicer že včeraj službeni nalog za odhod, vendar je opolnoči obvestil italijansko vlado, da še ne more odpotovati, ker pričakuje še nekatere konzule iz provinc.

Abesinska prestolnica je sicer izredno mirna in priebna. Z mrzlično naglico građe povsod podzemeljska zatočišča pred napadi iz zraka. V bližini poslanistev Nemčije, Velike Britanije in Francije je polno enakih skrivališč za državljane teh držav. Angleško poslanstvo je razdelilo med angleške državljane tudi več sto plinskih mask.

Italijanski proglas Abesincem

Asmara, 4. oktobra. AA. Italijanski vrhovni komisar je izdal proglas na prebivalstvo italijanskih kolonij v vzhodni Afriki. V njem opisuje najprej razna izvajanja Abesinij in omenja nedovoljene prehode čez mejo napade na obmejne vasi in poboje neoboroženih pastirjev v Eritreji in Somaliji, vzhvstih podanikov Italije. Italijanski vojski in milicini so trdno odločeni braniti prebivalstvo pred izvalci. Vrhovni komisar je zato zapovedal četam, da prekoračijo reko Mareb, da italijanska posest in italijanski podaniki ne bi trpeli škodo zaradi vojne in da bi pomagali prebivalstvu v pokrajini Tigri in v drugih krajih, ki zahtevajo italijansko intervencijo.

Bitka pri Adui

Italijanske čete so zavzele važne strateške postojanke

Addis Abeba, 4. oktobra. o. Vrhovno poveljstvo abesinske vojske v Adui je izdalo komunikacijo, v kateri pravi:

Italijani so s podporo težkih topov, tankov in letal pričeli prodirati proti Adui in Aksumu. Davi so zavzeli Maibri. Razvila se je huda bitka, ki ji pa Abesinci zaradi italijanske premoči niso bili kos. Italijani neprestano obstreljujejo severne dele Adu, ki so bili v zadnjem času utrjeni. Abesinska vojska ne bo mogla dolgo več držati Adu, če se bo ostro obstreljevanje s težkimi topovi in bombnimi letali tako intenzivno nadaljevalo. Italijanske čete so zavzele v opoldanskih urah goro Ramad, ki je velikega strateškega pomena, ker je preko nje mogoče zavzeti Adu. Abesinci so imeli velike izgube.

Pričakovati je, da bo ras Sejum, ki poveljuje v tej pokrajini, prisiljen zapustiti sedanje postojanke, na katerih so Abesinci preveč izpostavljeni obstreljevanju iz zraka. Abesinski vojski se v ostalem drže hrabro in njihov odpor je zelo velik. Okrog poldneva so se vršili najhujši boji na severu Aksuma. Pri italijanski ofenzivi sodelujejo tudi domači konjeniki in peši.

100 tisoč Italijanov prodira proti Adui

London, 4. oktobra. AA. »Times« pri naša poročila svojega dopisnika v Asmaru, ki mu je general Gassa, načelnik generalnega štaba generala de Bona izjavil, da sodeluje pri operacijah pri Adui na italijanski strani nad 100.000 mož. Zaradi izredno težkega terena italijansko prodiranje nekoliko počasneje napreduje. Opoldne se je iz krajev okoli Adu in Adigrata čulo hudo topovsko streljanje in ožen iz pušk. Ziti se, da imajo italijanske čete, ki operirajo v tej smeri, nalogo obkoliti sovražnika, ki brani ta obmejni odsek.

Trdovraten odpor abesinske vojske

London, 4. oktobra. o. Po poslednjih vesteh s severnega bojišča Italijani stalno napredujejo proti Adui. Abesinci se polagoma umikajo z orožjem v roki in branijo vsako ped svoje zemlje. Pravijo, da bo Adua kmalu padla. Okrog Adu je zbranih 40.000 Abesincev, italijanska vojska pa šteje ne glede na mnogo boljše opremo in orožje 50.000 vojakov.

Netočna so poročila, da bi bili Italijani takoj po vpadu na abesinska tla naleteli na Abesince. Abesinci so se dejansko umaknili 20 km daleč od meje.

kažejo te številke, ne odgovarja dejanskemu položaju.

Ne odrekamo zagrebški Delavski zbornici dobre volje, mnenja pa smo, da bi morala vendarle preizkusiti številke, preden jih objavi. Zavedati se mora velike odgovornosti, kadar sestavlja in objavlja take statistike. Nujno je treba, da poišče vzrok brez dvoma napačnega rezultata. Še bolj potrebno pa se nam zdi, da se tudi državni statistični urad loti tega dela. Objektivna in točna statistika o življenjskih stroških mora biti na razpolago zlasti onim vladnim organom, ki postavljajo predloge za ureditev uradniških prejemkov. Ona bo tudi pokazala, da je ogromna razlika med realno vrednostjo teh prejemkov v raznih pokrajinah naše države, kar je na vsak način tudi treba upoštevati pri določitvi prejemkov.

Italijanom so se postavili v bran še 5 km pred Aduo. Vse ozemlje v širini 20 km so zaradi tega Italijani lahko takoj zavzeli, ne da bi se proti komu borili.

Kar se tiče bombardiranja Adu in Adigrata, so prvotne vesti točne. Vse kaže, da so hoteli Italijani uničiti vso okolico obeh krajev, pa so jih Abesinci s strojnimi in topovi pregnali, tako da niso mogli v celoti izvršiti svoje naloge.

Abesinci na umiku

Pariz, 4. oktobra. w. Agencija »Radio« javlja, da so abesinske čete na severni fronti dobile nalog, naj se zaradi premoči italijanskih čet umaknejo in ne spuščajo v nobeno bitko, dokler ne bodo dosegli določenih postojank. V okolici Adigrata so se vršile posamezne borbe. Prodiranje Italijanov se je nekoliko ustavilo. Izgube na obeh straneh so zelo velike. Domačini so v temi izkoristili poznanje terena ter stalno obstreljevali italijanske čete. Italijanske čete so v borbi z ostrim orožjem imele velike izgube.

Adua že padla?

London, 4. oktobra. o. Poročevalec lista »Times« poroča iz Addis Abebe, da so Italijani zavzeli Aduo. Dopolne so italijanska letala bombardirala Aksum.

Žrtve bombardiranja

Addis Abeba, 4. oktobra. AA. Po uradnih podatkih število žrtve bombardiranja Adu še ni končno ugotovljeno. Vsekakor je število 1700 žrtve, kakor so ga javile nekatere tuje agencije, dokaj pretirano.

Pri včerajšnjem napadu italijanskih letalcev na Adigrat je bilo porušeni približno 100 hiš, v Adu pa 15 hiš. V Adu niso bile porušene samo bolnice Rdečega križa, nego tudi poljski lazareti na odprtem polju.

Italijanski demanti

Zeneva, 4. oktobra. AA. Italijanska vlada je vest o bombardiranju bolnice Rdečega križa v Adui odločno demantirala.

Sestreljeno italijansko letalo

Addis Abeba, 4. oktobra. o. Ob reki Marebu so abesinske protiletalske baterije sestrelile italijansko vojaško letalo. Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da so abesinske čete, ki štejejo okrog 12.000 mož, premagale večje oddelke italijanske vojske. Mnogo Italijanov se je takoj ob pričetku borbe vdalo in so jih zasužnjili. Glavni del italijanske vojske je obtičal na visoki planoti nad Aduo. Boji se z vso silo nadaljujejo. Proti letalskim napadom so se abesinske čete branile samo s puškami, ker nimajo na razpolago protiletalskih topov.

Poročilo italijanskega generalnega štaba

Asmara, 4. oktobra. o. Iz generalnega štaba italijanske vojske pri Adui prihajajo poročila, da italijanske čete naglo napredujejo. Najoddaljenejša severna predmestja Adu so že okupirana. Abesinska vojska pod poveljstvom rasa Sejuma je bila severno od Adu prvič hudo porazena. Letalske napade na

Aduo so danes izvršile italijanske eskadrile pod vodstvom Mussolinijevega zeta grofa Ciana. Porušile so stari cesarski dvor v Adui. Vsak čas je pričakovati, da bo Adua padla.

Rim, 4. oktobra. w. Ministrstvo za tisk in propagando objavlja naslednji komunikacijo:

Včeraj ob 5. so italijanska vojska milicini in oddelki domačinov prekorčili mejo pri Barachitu in Maghecu, da se zavarujejo pred napadi z abesinske strani. Ko so čete zapodile posamezne skupine sovražnih straž, ki se niso še umaknile z meje, so prodirale dalje na slabem terenu v širini približno 10 km. Odpor abesinskih čet ni bil velik. Prebivalstvo je pričakovalo italijanske čete z belimi zastavami. Vojaške intendantce so takoj razdelile živila med prebivalstvo, ki se nahaja v veliki bedi. Letalske sile so izvedle tri taktične proizvodvalne polete ter so prišle do Makale in do reke Tekaze. Druga letala so metala letalke za prebivalstvo. Dve bombni letalski eskadrili, ki sta bili izpostavljeni hudemu ognju pehote in topništva, sta bombardirali oborožene abesinske čete pri Adui in Adigratu. Italijanske čete so ponoči ostale na svojih postojankah, ob zori pa se je nadaljevalo prodiranje. General de Bona javlja, da je razpoloženje italijanskih čet odlično.

Boji na severovzhodu

Addis Abeba, 4. oktobra. w. Prodiranje Italijanov se nadaljuje tudi na severovzhodni fronti pri gorovju Musa Ali, kjer je zbranih 50.000 Abesincev. Cesar Haile Selasie je ukazal, da morajo njegove čete v tem sektorju

vztrajati do zadnjega moža. Poslal jim je tudi ojačenja.

Po vestih iz Dire Dave so Italijani obstreljevali cesto, ki vodi od Musa Alija proti Desiju. Mnogo ljudi plemena Danakli, ki še nikoli niso videli letal, je zgrabil paničen strah, ko so jih zagledali, in so se razbežali na vse strani.

Suvichevo sporočilo Društvu narodov

Zeneva, 4. oktobra. AA. Tajništvo Društva narodov je prejelo od državnega podtajnika za zunanje zadeve Suvicha v Rimu tole brzojavko:

»Čast mi je sklicovati se na brzojavko abesinske vlade Društvu narodov od 2. t. m., ki javlja, da so italijanske čete tega dne južno od gorovja Musali prekorčile mejo. Italijanski vladi je čast sporočiti s tem v zvezi, da na navedenem mestu meja med Eritrejo in sultanatom Afsanijo ni točno določena in da tod ni bilo nobenega vojaškega gibanja italijanskih čet. Ta vest je zato popolnoma osnovana.

Ogorčena borba v Ogadenu

London, 4. oktobra. AA. Reuter poroča iz Addis Abebe: Po najnovejših vesteh so v pokrajini Ogadenu ogorčeni boji. Abesinske izgube so precejšnje. Zdi se, da imajo dva tisoč mrtvih in več sto ranjenih. V tej pokrajini so italijanska letala metala letake, pisane v tigranskem naročju. V letakih pravijo med drugim: Izbirajte med prijateljskim z Italijo in med smrtjo!

Francija pred odločitvijo

Važna seja francoske vlade — Zaupnica Lavalu — Francoski odgovor Angliji že sestavljen in odobren

Pariz, 4. oktobra. w. Francoski ministrski svet se je ob 15. sestel k seji pod predsedstvom predsednika republike Lebruna, da sklepajo o postopanju Francije v italijansko-abesinskem sporu. Izredno važne seje so se udeležili vsi ministri. Najprej je ministrski predsednik Laval obširno poročal o mednarodnem položaju in o angleškem vprašanju glede stališča Francije v primeru spora na Sredozemskem morju.

Pred sejo ministrskega sveta je imel Laval daljši govor z ministrskom Herrpoto, o katerem pravijo, da se ne strinja s spravišljivim stališčem Francije napram Italiji in da hoče na vsak način, naj se izpolni določbe ženevskega pakta. Laval je skušal pridobiti Heriota za svoje stališče.

Komunike o vladni seji

Ministrski svet je zasedal do 18.10. Uradno poročilo, objavljeno po seji, pravi:

»Laval je podal obširen pregled o mednarodnem položaju, zlasti o tekočih posveth v Društvu narodov. Ministrskemu svetu je predlagal odobritve besedila francoskega odgovora na zadnje angleško noto, Ministrski svet je bil istega mnenja kakor predsednik ministrskega sveta glede stališča, ki je Francija zavzela in ki ga ima zavzeti v Zenevi glede italijansko-abesinskega spo-

ra. Izrazil je Lavalu popolno zaupanje glede novih pogajanj v svetu Društva narodov.

Lavalov apel na francoski narod

Ob 20. uri je Laval sprejel novinarje in jim dal tole izjavo:

Ko odhajam z ministrskega sveta in preden krenem v Zenevo, čutim, kako me je zaupanje, ki so mi ga moji tovariši soglasno izrekli, okrepilo.

Akeijo, ki sem jo vodil zadnje tedne v Društvu narodov s koristno in pristrano podporo francoske delegacije, so v celoti odobrili. Prevzel bom odgovornost, ki mi je naložena, z zavestjo vse njene težine in z jasno sliko interesov moje države, ki so decela v skladu s vprašanjem samega mira. V sedanjih okoliščinah smem apelirati na vse Francoze. Notranje razprtije se morajo pomiriti, strankarske stvari naj sklenejo premirje. Vsa domovina se mora ravnati po primeru vlade in pokazati svojo hladnokrvnost. Dokler gre za našo notranjo politiko, so upravičeni vsi naši notranji spori. Razprava o teh sporih pa mora prenehati, kadar zahtevajo to najvišji interesi države. Jutri ne bom v Zenevi predstavljal nobene politične stranke, marveč le Francijo. Moja avtoriteta bo tem večja, čim krepkejša in tesnejša bo sloga vseh.

Kaj bo ukrenil svet Društva narodov

Danes se sestane svet DN — Italijani bodo skušali onemogočiti vojaške sankcije

Rim, 4. oktobra. o. Tukajšnji politični krogi povsem mirno pričakujejo jutrišnje seje sveta Društva narodov in naglašajo, da bo italijanska vlada še enkrat polizkusila onemogočiti izvajanje sankcij proti Italiji. Gospodarskih sankcij se Italijani toliko ne bojijo, ker menijo, da se bodo lahko vzdrževali s lastnimi sredstvi, z vso resnostjo pa zatrjujejo, da je krivda za pričetek vojne na abesinski strani Abesinski cesar bi ne smel proglasiti splošne mobilizacije, ki v Abesiniji v vsakem primeru pomeni pričetek vojne. Aleisi, ki se bo jutrišnje seje udeležil, bo v tem smislu branil italijansko postopanje.

Evropski mir še ni v nevarnosti

Zeneva, 4. oktobra. o. Poročevalec agencije United Press je dobil zanesljive informacije, da zaenkrat evropski mir ni v nevarnosti. Vsekakor se je položaj v mnogem izboljšal.

O čem bo sklepal svet DN

Zeneva, 4. oktobra. o. Na včerajšnji seji je odbor trinajstih ugotovil, da bi bilo sedaj brez vsakega praktičnega pomena, če bi opazovali Društva narodov odpotovali na italijansko abesinsko obmejno ozemlje, da ugotovijo, kdo je napadalec. Situacija je težavna zaradi tega, ker valita nasprotnika krivdo drug na drugega.

Svet Društva narodov bo na svoji jutrišnji seji razpravljal o naslednjih vprašanjih: 1. Ali naj se skliče plenarna seja Društva narodov. 2. Kakšen prestopnik naj se proglasi za napad. 3. Kako naj se ugotovi, kdo je prvi napadel. 4. Ali naj se izvajajo sankcije. 5. Na kakšen način naj se izvajajo.

Svet DN bo zahteval umaknitev čet

London, 4. oktobra. o. »Morningpost« poroča iz Zeneve, da bo svet Društva narodov na jutrišnji seji zahteval od obeh spornih strank, naj umaknejo svoje čete na določeno črto. Kdor bi se upiral tej zahtevi, bo avtomatično proglašen za napadalec.

Besedo imajo le še vojski

Berlin, 4. oktobra. AA. »Kreuzzeitung« piše o najnovejših dogodkih in pravi poročljivo med drugim, da je bil sedanji nastop DN tako elamosen, da je bil vprašan, ali bodo tudi najmočnejše angleške injekcije mogle DN rešiti iz agonije, v katero je že zapadlo Mussolini, pravi DN, se ni prav nič zmal, če je v takšnem DN videl v tem primeru prej zaveznika kakor nasprotnika. Na koncu pravi člankar, da sedaj nikakor nimajo več besede diplomati, temveč vojski.

»Berliner Volkszeitung« pravi med drugim, da se Nemčija po močnosti svojega voditelja nahaja izven nevarnosti zapletajev, ki bi mogli nastati.

Priznanje vojakom

Dnevno povelje vodje manevrov pri Brčkem, generala Krstića vsem sodelujočim četam

Brčko, 4. oktobra. a. Vodja manevrov, divizijski general Radisav Krstić, je po končanih manevrih izdal svojim četam naslednji oklic:

Junaki! Danes so se končali manevri, ko so se jih udeleževali čete iz sestave vaših armijskih področij in čete izven njih. Ti manevri so bili verna slika vseh vojaških lastnosti in vrline ne posameznih poveljstev, temveč celotne naše mlade, a močne jugoslovenske vojske. Vi, junaki, ste tudi pri teh manevrih pokazali, da ste dostojni potomci naših s slavo ovenčanih in nemrtih prednikov, ki so za narodno osvobodjenje in uedinjenje v veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo stoletja in stoletja doprinesli našemu žrtvu, prešli svojo križ in sejali svoje herojske kosti na mnogoštevilnih bojiščih. Na teh njihovih kosteh in iz prelite krvi je sezidana in se izpopolnjuje današnja naša svobodna, velika in močna domovina, ki jo boste vi v njeno blaginjo, veličino in napredek znali s čvrstimi in krepkimi mišicami varovati in braniti.

niti z istimi veseljem in požrtvovalnostjo, kakor so jo vaši predniki ustvarjali.

Junaki! Vaša moč, vaša vztrajnost in vaš polet pri manevrih so dostojno priznani po vaših starešinah. Te velike vojaške lastnosti in vrline, ki ste jih zdaj pri manevrih pokazali, pa so še nekaj več. Dokaz so, zelo krepak dokaz da gori v vas vseh ena duša in da utripa samo eno srce, da ste ena ne-premagljiva sila in nezlomljiva energija herojskega in enotnega naroda od Triglava do Vardara, od Timoka do Jadrana in da so upravičeni upi, ki jih v vas polagata Nj. Vel. kralj in naša velika, proslavljena in nedeljiva domovina.

Kot voditelj teh manevrov vam, junaki, čestitam, za vaše zadržanje in vas pozivam, da se tako zbrani spominimo našega vrhovnega poveljnika in ga pozdravimo z vzklikom: »Živel naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II!«

Pred razpravo proti kraljevim morilcem

Kasacijsko sodišče v Parizu je zavrnilo pritožbe obtožencev — Razprava se bo pričela prihodnji teden

Pariz, 4. oktobra. p. Kasacijsko sodišče v Parizu je te dni razpravljalo o pritožbah, ki so jih vložili zagovorniki marsejskih atentatorjev Mija Kralja, Pospisila in Rajčiča. Omenjeni trije obtoženci se nahajajo sedaj v preiskovalnem zaporu v Aixu. Pritožbe so bile vložene, da bi se zavlekla preiskava, ker temelje samo na neklih formalnostih. Kasacijsko sodišče je pritožbe zavrnilo in vse akte o preiskavi vrnilo okrognemu sodišču v Aixu.

Sodna razprava proti atentatorjem se bo pričela najbrž že prihodnji teden pred potnim sodiščem v Aixu. Nj. Vel. jugoslovensko kraljico Marijo bo zastopal v

procesu sloviti francoski državnik in odvetnik Paul Boncour. Državni tožilec v Aixu je že izdelal obširno obtožnico, ki obtožuje za atentat v Marseilles 6 obtožencev, izmed katerih se nahajajo trije v preiskovalnem zaporu, trije pa izven francoskega ozemlja. Glavni obtoženci Mio Kralj, Pospisil ter Rajčič so obtoženi umora Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in francoskega zunanjega ministra Barthouja, istega zločina pa so obtoženi odvetnik dr. Ante Pavelić, dr. Jak Kvaternik in bivši avstro-ogrski oficir Perčević. Zadnji trije bodo sojeni in contumati.

Madžarsko pavovo perje

Pompozna proslava tristoletnice budimpeštanske univerze — Drzne potvorbe zgodovine

Bratislava, 30. septembra. Madžarska prestolnica je bila prošli teden praznično bučnega in dobro organiziranih prireditvev v proslavo tristoletnega obstoja prve ogrske univerze. Nikogar ne more presenetiti, da so se Madžari tudi pri tej, kakor prav pri vsaki priliki, pokazali velike potvarjalce zgodovine. Sedanja budimpeštanska univerza se je proslavljala kot madžarska ustanova, kot ognjišče pristne madžarske omike in kot svetilnik vsega Podunavja, odkoder so Madžari radodarno oplajali s kulturo vse svoje sosedje.

Resnica pa je prav nasprotna. Današnja budimpeštanska univerza je bila namreč ustanovljena l. 1635. v slovaškem mestu Trnavi in je njen ustanovitelj kardinal Peter Pazmány, ki ni bil madžarskega rodu. Šele l. 1784. je bila univerza premeščena v Budimpešto in je potem takem delovala v madžarski prestolnici le enako dolgo kakor poprej v Trnavi. Bila je do sredine prejšnjega veka popolnoma latinska, a tudi po docentih je bila le deloma madžarska. Večina učencev, ki jih ponosno naštevajo v svoji zgodovini, ni bila madžarskega porekla. Profesorji Lehonšek, Moravčik, Jendrasič, Pulsky, Schwarz, Gross, Kornfeld in slinili so bili res učenjaki svetovnega slovesa, toda v njih žilah je tekla izključno slovanska, nemška ali židovska kri; tako je še dandanes pri vseh, ki količjak pomenijo v madžarski kulturi.

Madžarsko potvarjanje gre tako daleč, da so prišli med madžarske znanstvenike celo slavnega rektorja praške univerze iz l. 1620. Jana Jesenskega, slovečega anatoma, ki je odkril skrivnost krvnega obtoka v človeškem telesu. Potvarjalci se niso ustavili niti pred dejstvom, da je isti Jan Jesensky med onimi 27 mučniki, ki so bili obglavljeni v Pragi l. 1621. po nesrečni belogorski bitki kot neustrašni branitelji samostojnosti češkega kraljestva. Jan Jesensky pa mora služiti v proslavo madžarske znanosti samo zato, ker je bil po rodu Slovak in ogrski plemič. Ta okoliščina zadostuje, da so ga ob proslavi napravili za madžarskega znanstvenika.

Podobno se je zgodilo tudi Jedliku, iznajditelju dinamita, Kempelinu, znanemu strojni inženirju, glasovitemu otroškemu zdravniku in Johanu Raymannu, ki je prvi izvajal preventivno cepjenje proti kozam. Prvi je bil čistokrvni Slovak, ostali trije pa Nemci iz Bratislave, oziroma iz Prešova. Tudi Jan Njemec, ki je v Pešti šel pred Stephensonom delat poskuse s stroji na parni pogon, mora danes poveljevat madžarsko znanost s tem, da so ga proglasili za Turanca. Nešteto je imen, ki jih navaja slavnostni spis budimpeštanske univerze, pristni Madžari pa so med njimi naravnost redke izleme, ki dokazujejo, da je bila ta univerza po svojih najodličnejših predstavnikov vse prej nego madžarska.

Iz vseučiliške tiskarne v Trnavi in kasneje v Budimpešti je izšlo mnogo slovskih, ruskih, srbskih, hrvatskih in rumunskih knjig kar navajajo Madžari za dokaz, da so bili svetilnik omike v Podunavju. V resnici si vse to prisva-

jajo le kot pavje perje, da se dičijo s tujo modrostjo in znanostjo. V Trnavi so bili profesorji po ogromni večini Slovaki in Nemci, učenci pa »Slavo-Hungari«, kar pomeni Slovani, državljani Ogrske, nikakor pa ne Madžari. Iz krogov v Trnavi je vznikla slovaška kultura in pod vplivom trnavskih profesorjev je postalo književni jezik zapadno slovaško narečje, ki je zelo sorodno češkemu jeziku.

Od sredine preteklega stoletja dalje pa je budimpeštanska univerza služila samo za pomadžarjevanje. Slovani in Rumuni so ponovno zahtevali svoja narodna prava, a brez uspeha. Vse panoge so morale služiti le madžarizaciji. Zlasti je raziskovanje ogrske zgodovine zašlo popolnoma v močvirje madžarskih izmišljotin in potvorb. Zgodovinarji sosednih narodov so že davno prehiteli madžarske znanstvenike v pogledu obravnavanja problemov same današnje Madžarske. Nad to ugotovitvijo se pritožujejo sedanjí budimpeštanski profesorji Eckhardt, Lukinics, Szolnoki, Bajza in zlasti mladi slavist Knieza. Tudi ta zbirka imen govori dovolj razločno, kakšnega porekla so nositelji današnje madžarske kulture. Vse to potvarjanje ima edini uspeh, da se madžarsko ljudstvo vzgaja k pežiranju svojih sosedov. N

Novi maršal dvora

Beograd, 4. oktobra. AA. Za vršilec dolžnosti maršala dvora Nj. Vel. kralja je imenovan g. Boško Čolak Antić, kraljevski poslanik v pokoju. (Dosedanji maršal dvora g. Grujić je bil, kakor znano, imenovan za našega poslanika v Londonu. Op. ur.)

Višja gimnazija v Kočevju se ukine

Beograd, 4. oktobra. p. Prosvetno ministrstvo je sklenilo ukiniti višje razrede državne realne gimnazije v Kočevju. Redukcija bo izvršena postopno, tako, da se s prihodnjim šolskim letom (1935/36) ukine najprej peti, naslednje leto šesti razred itd. Nižja realna gimnazija bo seveda ostala.

Poslovilna avdiencia dr. Grisogona

Praga, 4. oktobra. AA. Predsednik republike Masaryk je sprejel včeraj popoldne dosedanjega jugoslovenskega poslanika v Pragi dr. Grisogona, v poslovilni avdienci, ki ji je prisostvoval tudi češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk. Po uradnem sprejemu je predsednik republike povabil dr. Grisogona na čaj. Prisotni sta bili tudi poslanikova soproga in ga. Alice Masarykova, predsednica češkoslovaškega Rdečega križa.

Novo pristanišče v Beogradu

Beograd, 4. oktobra. o. Za zgraditev novega pristanišča v Beogradu je določenih 110 milijonov Din. Priprave so že v poslednji fazi in v ministrskem predstvedstvu bodo samo še podrobno proučili predložene načrte, nakar bo o njih sklepal ministrski svet. Pričakujejo, da se bo že v kratkem pričelo delo.

Sestanek v Celju

Na povabilo sreske organizacije JNS za celjski srez so se včeraj popoldne sestali v mali dvorani Celjskega doma delegati občinskih organizacij JNS iz celjskega, šnarskega, konjskega in gornjegrajskega sresa. Odziv delegatov je bil izredno velik tudi iz kmečkih vrst, čeprav je bil sestanek na delavnik. Predsedoval je predsednik celjske sreske organizacije dr. Kalan, poročali pa so senatorja gg. Banjanin in dr. Kramer ter nar. posl. gg. Cvetič in Prekoršek. Voditelja pokerskega pokreta so zborovali že pri vstopu v dvorano priredili živahne ovacije. Enako so z velikim aplavzom sprejeli njuna referata in sledetji poročili obeh narodnih poslancev. Razšli so se po sestanku utrujeni v veri, da je jugoslovenska ideja edini zanesljivi kazipot v boljšo bodočnost Jugoslavije in njenega prebivalstva.

Edenov dogovor z Lavalom

Pariz, 4. oktobra. o. Včerajšnji razgovori med Edenom in Lavalom so se zaključili s sporazumom, da bosta Anglija in Francija na jutrišnji seji Društva narodov zavzeli skupno stališče. Francosko-angelsko sodelovanje bo dovedlo najbrže do tega, da bo svet Društva narodov odredil članicam prekinitve finančnih in gospodarskih odnosov z Italijo, verjetno pa je, da se tudi z Abesinijo položaj ne bo mnogo zboljšal. V primeru, da te odredbe ne bodo zadostovale, bo svet Društva narodov prepovedal uvoz vojnega materiala v Italijo, ukinila pa se bo prepoved uvoza orožja v Abesinijo. Če se te odredbe ne bodo zalegle, bo svet Društva narodov odredil zavzetitev Sueškega prekopa.

Eksplodizija v nemškem rudniku

Essen, 4. oktobra. AA. V rudniku v Herne-Sodingenu je dan nastala eksplozija. Trije rudarji so bili ubiti, trije pa ranjeni.

Kjuseivanov v Beogradu

Konferenca bolgarskega zunanjega ministra s predsednikom naše vlade — Odložna zavrnitev vesti, da bi bila Jugoslavija zapletena v bolgarsko zaroto

Beograd, 4. oktobra. p. Davi ob 7.23 je prispel s simpsonskim orientskim ekspremom v Beograd bolgarski zunanji minister Kjuseivanov. Na postaji so ga sprejeli pomočnik zun. ministra Martinac, šef protokola Novaković in šef kabineta Protić, bolgarski poslanik na našem dvoru Kazasov z vsem osebjem poslaništva ter mnogo novinarjev.

Opoldne je minister Kjuseivanov obiskal predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića ter konferiral z njim nad pol ure. Zatem je dr. Stojadinović priredil intimen obed, ki so se ga udeležili tudi bolgarski poslanik Kazasov ter pomočnik zunanjega ministra Martinac in Jurišić.

Ob 17. sta predsednik vlade dr. Stojadinović in bolgarski zunanji minister Kjuseivanov sprejela v večjem salonu zunanjega ministrstva novinarje, ki jim je bolgarski zunanji minister Kjuseivanov podal naslednje izjavo:

»Na sestanku s predsednikom naše vlade dr. Stojadinovićem sva izmenjala misli o vseh vprašanjih, ki se tičejo naših držav in ugotovila, da tako Bolgarija kakor Jugoslavija iskreno želi ohraniti in konsolidacijo miru na Balkanu. Prihajajo iz Zeneve in sem se na povratku v Sofijo ustavil tu. Sretna okoliščina je, da morem že zdaj kategorično dementirati netočna poročila, po katerih naj bi bila Jugoslavija vpletena v zaroto, ki so jo te dni odkrili v Bolgariji. Že takoj, ko sem sredi prekoračil jugoslovensko mejo, sem izjavil, da je popolnoma izključeno, da bi bila zarota organizirana na jugoslovenskih tleh. Uradno poročilo, ki sem ga danes dopolnje dobil iz Sofije, je v celoti potrdilo moje sročeno izjavo. Tako mislim, da bodo v Beogradu pripravljeni, da je ta nesrečni nesporazum, ki je nastopil v trenutku razburjenja na Bolgarskem, zdaj popolnoma likvidiran. Upam, da sem tako tudi v tem pogledu napravil dobro delo za ohranitev lojalnega in prijateljskega razmerja med našima dvema sosednima si državama.«

Beleške

Konferenca delegatov združene opozicije

Že včeraj smo poročali o konferenci, ki so se na njo sestali v Zagrebu štirje delegati štirih glavnih skupin združene opozicije. Bivši HSS je zastopal prof. Jakob Jelačić, približevceve Veselav Vider, bivši zemljoradniško stranko dr. Milan Gavrilović, bivši demokratsko stranko pa Božidar Vlačić.

V četrtek popoldne sta bila oba srbijska delegata v Kupinju pri dr. Mačku. Ta sestanek je bil, kakor se zahtuje, zgolj informativnega značaja. Dr. Maček je v glavnem razvijal svoje načelne poglede na narodno individualnost in njene konsekvence, dr. Gavrilović in Vlačić pa sta očrtala stališče svojih skupin do hrvatskega vprašanja. Do kakih konkretnih predlogov ni prišlo z nobene strani.

Včeraj dopoldne sta gg. Gavrilović in Vlačić obiskala dr. Trumbića, nato pa sta se sestala z obema delegatoma hrvatskih opozicijskih skupin na konferenco, ki se je nadaljevala tudi popoldne. Popoldanskega sestanka se je poleg imenovanih štirih udeležil še poslanec dr. Šutej. Razpravljali so o vprašanjih, ki so bila že načeta prejšnji dan v razgovoru z dr. Mačkom. Danes se bosta gg. Gavrilović in Vlačić zopet ogledala pri dr. Mačku, zvečer pa bosta odgovorila nazaj v Beograd.

Kakor se zahtuje sta oba srbijska delegata opozorila zastopnike hrvatske opozicije zlasti na dejstvo, da bi bilo med srbskim narodom nemogoče pridobiti simpatije za misel federalistične ureditve države, iz krogov hrvatske opozicije se ob tej priliki izjavljajo, da se dr. Maček v programskem pogledu ne more vezati na srbijsko opozicijo, marveč se more pogajati le z najmočnejšo srbsko stranko. Kdo pa je prav za prav legitimirani zastopnik Srbov, se bo pokazalo šele pri prihodnjih volitvah.

Predsednik Čirić in JRZ

Sarajevski »Jugoslovenski list«, ki je neslužbeno glasilo Radikalne zajednice za bivšo Bosno, poroča v četrtkovni številki: »V Novem Sadu so bivši radikali započeli akcijo, da bi volile novosadskega sresa, ki ga v Narodni skupščini zastopa skupščinski predsednik g. Stevan Čirić, zahtevali od svojega poslanca, naj vstopi v JRZ. Ako tega ne stori, naj bi mu izrekli nezaupnico in ga pozvali, da odloži mandat. Akcija se je začela zaradi tega, ker je g. Čirić baje poslal svojim političnim prijateljem okrognico, v kateri jih poziva, naj se ne vstopajo v JRZ, marveč počakajo, da se situacija bolj razčisti.«

Avtentične informacije „Slovenca“

Ljubljansko radikalno glasilo je objavilo včeraj poročilo o zaupni konferenci, ki je bila v sredo v veliki dvorani Kazine. Kakor je že tudi »Jutro« zabeležilo, so na konferenci poročali senatorja Banjanin in dr. Kramer ter nar. posl. Cvetič. »Slovenec« trdi, da je njegovo poročilo avtentično. Z ozirom na njegove zveze bi to tudi res lahko bilo, vendar pa je poročilo v glavnem falzifikat, objavljen z zelo prozornim namenom.

Med drugim pravi »Slovenec«, da je dr. Kramer »neokusno vpletel v strankarsko tendenčno izvajanja osebo pokojnega vladarja s trditvijo, da so le JNSerji, oziroma sornišljeniki jugoslovenske nacionalne fronte, edini legitimni izvrševalci oporoke pokojnega kralja Aleksandra.«

Seveda dr. Kramer kaj takega ni trdil, temveč je nasprotno poudarjal, da je dolžnost vseh jugoslovenskih ljudi, ohraniti zvežlobo šestojanuarskega programa kralja Uedintelja, ki edini more prinesiti državi in narodu notranji mir in jima jamčiti boljšo bodočnost. Dr. Kramer je nadalje izjavjal, da bodo pristali jugoslovenske nacionalne fronte branili ta program pred vsemi, ki bi hoteli njegovo »revizijo«. Izrekel je svoje trdno prepričanje, da bo ves narod

Ob 23.45 je bolgarski zunanji minister Kjuseivanov zapustil Beograd in nadaljeval svoj pot v Sofijo.

Sofija, 4. oktobra. t. Kljub obsedenemu stanju je bilo danes v Sofiji ves dan precej živahno. Mesto je še vedno blokirano po velikih oddelkih orožnikov in policijskih agentov. Nihče ne more iz mesta, ne da bi bila o tem obveščena policija.

O zaroti krožita v glavnem dve verziji, opozicijska in vladna. Opozicijska trdi, da se o kakti zaroti sploh ne more govoriti, temveč jo je vlada podtaknila politikom, ki so ji bili nevarni in bi jo lahko v danem momentu strmoglavili. Kakor znano, so bili aretirani tudi nekateri voditelji bivših zemljoradnikov. Bivši zemljoradniški minister Kristo Stojanov je bil proglšen za enega izmed iniciatorjev zarote, dasi z Velčevim nikoli ni imel nikogar skupnega. Vlada Georgijeva je nasprotno tudi njega preganjala in aretirala. Opozicija zato priča, da bo Stojanov in ostali zemljoradniki kmalu izpušteni iz zaporov. Vladni krogi nasprotno še nadalje trdijo, da razpolagajo z materialom, ki neizpodbitno dokazuje krivdo zarotnikov.

Politične in vojaške oblasti med tem nadaljujejo z aretacijami sumljivih oseb. V Sofiji je bilo doslej aretiranih 62 oseb, na deželah nad 200. Gre za zvenove, plač nove in profesorove. Med drugimi je zbudila veliko senzacijo tudi aretacija Lazarja Popovskega, bivšega ravnatelja »Kambanez« in Popa Zlateva, bivšega ravnatelja za družabno obnovo. Tudi bivšega predsednika vlade Kimona Georgijeva so aretirali in ga prepeljali v Sofijo. Preiskavo vrše sodne in vojaške oblasti. Pričakuje se, da bodo zarotniki obsojeni na zelo stroge kazni, od deset let do smrtne kazni.

Rumuni zapri mejo

Bukarešta, 4. oktobra. p. Rumunske oblasti so zaradi dogodkov v Bolgariji zaprle mejo proti Ruščiku.

izvrševal oporoko Velikega kralja, ki je v jugoslovenski ideji videl življenjsko silo naše nacije, ki je to idejo proglasil za neporušni temelj našega narodnega življenja in ki je s svojimi poslednjimi besedami »Čuvajte Jugoslavijo!« ponovil veliko misel šestojanuarskega manifesta, da je dolžnost nas vseh čuvati narodno in državno edinstvo.

Odveč bi bilo odgovarjati na ostale tendence malicioznosti v »Slovenecem« poročilu. Veseli nas v njem, a katero se radikalno glasilo interesira za pohore in njihovo akcijo.

Nehvaležnost sveta

Zadnji »Kmetiski List« objavlja razmišljanje o minljivosti tega sveta ter prijahe med drugim do naslednje ugotovitve:

»Kdo se ne spominja, kako je javnost pozdravljala tega ali onega dokler je bil kakor koli na vrhu. Kakor hitro pa se je življenjski položaj zasukal, so ga tisti, ki so mu prej lizali pete, najbolj obmetavali s blatom in kamenjem. Ne verjamejte? Samo malo se spomnite, kako so pri nas ljudje navprek hvalili senatorja dr. Marušića, dokler je bil ban dravske banovine. To je bilo priznanje in poveljanka brez konca in kraja. To je bilo vzklikanje in hvala, molodovanja, prošnje in zahval. Kako pa sedaj? Odkar senator dr. Marušić ni več ban, je naenkrat vse hvale in vsega priznanja konec. Pa ne samo to! Čez noč smo takorekoč izvedeli, da je nekdanji ban dr. Marušić naj večji grešnik na svetu, prava šolobarda, ki je kriv vsega gorja, ki koga tare. On je s eno besedo kriv vsega, kar je narobe. In s takim kamenjem ga obmetavajo ljudje, ki so ga prej morda najbolj na vsa usta hvalili.«

Tako »Kmetiski List«. Zanimivo bi bilo, če bi glasilo g. senatorja Puclja kaj več povedelo o teh »nehvaležnikih«, na katero smo mi vedno opozorjali ter tudi g. Marušića svarili pred njihovim hvalisanjem. Za odgovor smo bili obsipani z očitki, da smo strankarski nestrpnosti in da ne razumemo duha »politične pomirjenja in pridobivanja«...

Odbor JRZ za Zagreb

V Zagrebu se je konstituiral mestni odbor JRZ. Predseduje mu dr. Frane Gabrek, bivši veliki župan, podpredsednik je dr. Branko Peleš, sin bivšega ministra, tajnik pa odvetnik dr. Bogdan Novaković.

Upokojitve pri ljubljanskih poštah

Beograd, 4. oktobra. p. Upokojeni so: višji kontrolor Karlo Rabić pri pošti Ljubljana I, inšpektor Hugo Lenarčič pri pošti Ljubljana I, višji kontrolor Ivan Božić pri pošti Ljubljana I ter višja kontrolorka Marija Smolej pri pošti Ljubljana I.

Upokojitve v železniški službi

Beograd, 4. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog prometnega ministra upokojeni: pri generalni direkciji državnih železnic Milan Makuc, Jakob Hrastnik, Josip Sekir, Arandjel Nikolić, višji kontrolorji šeste skupine: pri direkciji državnih železnic v Ljubljani Janez Košmerlj, Viljem Kelec, Adolf Šturm in Jernej Šmarc, višji kontrolorji šeste skupine, Franjo Veber, kontrolor sedme skupine, in Albert Pajler, višji strojevođa sedme skupine.

Match Aljehin : Euwe

Amsterdam, 4. oktobra. g. V prvi partiji za svetovno šahovsko prvenstvo je dr. Aljehin v 30 potezah porazil Euweja.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za soboto. Milo vreme bo trajalo še dalje, oblačenje negotovo, kratka razjasnitev ni izključena.

Abesinska bojišča

Debele puščice kažejo smeri, po katerih prodirajo italijanske čete iz sosednih kolonij v Abesinijo. — Na severu so prodreli iz Asmara v Eritrejo proti Adul in Adigratu, na severovzhodu iz Asaba h gorovju Musa Ali ob Francoski Somaliji, na vzhodu iz Italijanske Somalije preko Ual-Uala v pokrajino Ogaden.

POHOD ZMAGOVALCEV ČEZ SAVO

Moderna borbena sredstva v rokah čile narodne vojske

Vojaški odposlanci drugih držav proučujejo manever

Brezovo polje, 1. oktobra. Noč na prvega oktobra je bila res maverško kratka. Komaj sem dobro zaspal, že nas je pričel nekaj po tretji uri zjutraj metati iz postelj naš dežurni. Bilo je težko, a je šlo. Samo pri zajutru smo molčali kakor ribe.

Jutro je bilo hladno in jasno. Jutrnica se je blestela v polnem žaru, ko smo se strpali zaviti v plašče v naš vehikel in odropotali proti Brezovemu polju. Kljub rani uri je bilo vse Breško živo. Skoro v sleherni hiši so gorele luči, kar je dokazovalo, da hočejo Brčani prisostvovati edinstveni sliki vojnega prehoda cele vojske čez Savo. Po ulicah so padali snopi reflektorjev avtomobilov, s katerimi so odhajali na ogled generali raznih vrst orožja in vojaški atašeji 14 držav.

Počasi smo vozili po slabi cesti proti Bjelini. Cesta se vije ves čas nad Savo. Upirali smo oči v temo, v kateri se je vso noč pripravljalo 20.000 mož, da v danem trenutku navalijo s svojo silo čez Savo in izsilijo prehod pod ognjem topov in regljanjem strojnice. Napenjali smo ušesa, da bi čuli vsaj kak zvok z one strani, ko že pismo mogli na vsaj skoraj 15 km dolgi poti videti na obeh bregovih Save niti ene žive duše. Vse je bilo kakor izumrlo. Čuti je bilo samo pritaenji šepet valov Save in šestdeset vrbovja v rahlem vetru, ki je nosil nad gladino Save velike povesme prozorne megle.

Naloga severne vojske

Taktična naloga severne vojske je bila, v prvih jutranjih urah sirsorati prehod preko Save. Osvojiti takoj na pridobljenem bregu primerno ozemlje za izkrcanje čet, v celiki ožjega mostobrana, ga očisti neprijateljskih čet ter prodreti potem tako globoko od Save, da bodo pontonirji lahko pristopili k graditvi mostu brez nevarnosti, da jih pri tem doseže sovražnik z ognjem iz pušk in strojnice. Čim je ta ožji mostobran zaseden in zavarovan, nadaljujejo esaloni, ki dobe med tem za ojačenje brdske artiljerije proti morebitnemu protinapadu tankov s prodiranjem proti notranjosti vse dotlej, da se zasedeni krog okoli pontonskega mostu raztegne v globino kakih 6 do 7 kilometrov. S tem je onemogočeno tudi poljski artiljeriji z uspehom streljati na pontonirje pri graditvi mostu, ker ji manjka za to potrebnih elementov, ki jih javljajo njeni opazovalci, ki vodijo po telefonu artiljerijski ogenj. Ti pa so že tako daleč odrinjeni v stran, da ne morejo več zasledovati gibanja sovražnikovih čet na mestu prodora čez reko. Na ta način osvobodeno ozemlje zasedejo pehotna ojačenja, ki jih neprestano vozijo pontonirji s pontoni čez reko, dokler ni most baren. Ta druga faza pri prehodu čez reko se vojaško imenuje zavarovanje širše mostovne zaščite.

Dospeli smo na kraj naše poti. Izstopili smo iz avtomobilov ter odšli še v temi čez polja in travnike na opazovalnico, pod katero je ležalo korito Save, ki se tu leno vije med visokimi gosto obraslimi bregovi. Od Brčkega proti Brezovemu polju. Pred nami je ležalo polje operacije obeh vojsk, kakor na dlani. Na opazovalnišči je že zbrana skoro vsa generaliteta, ki nadzoruje potek manevrov, dočim je odšel minister vojske general Peter Živković k severni vojski, da nadzoruje priprave za prehod.

Upiram dalmogled na drugi breg. Zdi se mi, da se v grmovju ob levem bregu pri Brčkem nekaj giblje. To mi potrdi tudi glas voditelja konjeniške patrle, ki se je vgnezdila tik pod našim opazovališčem v krono stare vrbe. Telefonira:

Ob zori

Pogledam na uru. Deset minut pred 5. Nebo nad nami blesti. Nad slavonsko ravnico tam daleč na vzhodu se pojavljajo prvi srebrni prameni zore. Zvezde ugašajo. Megla nad Savo postaja vse bolj gosta in nepregledna. Severni so spustili v akcijo aparate za zamegljenje, ki na več mestih v nekaj trenutkih zamegle korito reke ki lometre daleč Spominjam se opisov prehoda avstrijske vojske čez Savo, slovitih prehodov Mackensana čez Dunav, ko je na stoletje nemških topov pokrilo z jeklom in železom sleherni srbski postojanko. Artiljeriji pa so onespobili silni žarometi, ki so oslepili srbske artiljerijske opazovalce. Spominjam se avstrijskega prehoda čez Pijavo leta 1918, ko je pod poveljstvom maršala Wurma ostalo v valovih Pijave 40.000 avstrijskih vojakov. Prehoda, o katerem pravijo vojni zgodovinarji, da je bil najstrašnejši in najtežji kar jih beleži vojna zgodovina, ko so trgale angleške, francoske in italijanske granate člen za členom pontonske mostovne, ki so jih gradili Avstrijci čez besno naraslo Pijavo.

Iz razmišljanja me vzbudi strel pod Brčkimi. Niemu odzovori takoj deset, dvajset, sto strel v vzdolž desne obale, ki jo drže slabe odierne južne vojske. Vmes se začne klopotanje strojnice in drdranje lahkih strojnih pušk.

Točno ob petih je zagrmelo, da se je stresla zemlja. Poveljnik artiljerije severne vojske, stari borec in nasmejani vojniki, general Djoka Popović je dal povelje. Samo dve besede: »Spiritus« in »Minc« — in zarjavelo je ob bregovih Save v salvi 80 topov vseh kalibrov. Grmenje je bilo vse silnejše. Vmes pa je zapelo na stotine strojnice in na tisoče pušk severne vojske, ki je pripravljala pot za prehod določenih esalonom. Tam daleč pri Brčkem mečejo močnejši reflektorji snope žarke luči čez Savo, ki slepi strelce južnih ob strojnica, da morajo prenehati s svojim mrzličnim og-

Na Savi pod obokom topovskega ognja

Južni streljajo besno na prihajajoče severne, ki naglo veslajo, da čim prej pridejo do brega. Vojaki v pontonih so položili po dnu, da ni videti skoraj nikogar. Na ta način se čim bolj zmanjša cilj branilcem za njihovo avtomatsko orožje. Prvi ponton je udaril ob desni breg. Kakor duhovi skaejo vojaki, na čelu s častnikom, iz železnih nestvorov, ki bruhajo desetnijo za desetnijo, ki jih požira vrbovje ob bregu. Njihovo prisotnost izdaja streljanje. Oglašajo se že prve strojnice napadalcev, ki jih nosijo na rokah in spuščajo iz njih odsekanje serije strelav, s katerimi čistijo teren pred seboj.

Južnjaki se počasi umikajo. Proti nebu pošiljajo rdeče rakete: »Potrebujemo pomoč!« Preprečite z artiljerijskim ognjem nadaljnji prehod pontonov na našem sektorju.

V odgovor je zagrmela nekaj sto korakov od nas brdska baterija južnjakov, ki je pričela sipati ogenj na vedno nove pontone, ki jih je bruhala iz sebe megla. Z njimi so se vračali že prvi, ki so se vrnili po rezerve. Ni pa še dobro pričela svoje pesmi brdjanka, že je zagrmelo na levem

Bataljon za bataljonom čez reko

Do pol šeste ure je bilo prepeljanih čez reko že troje kompletnih bataljonov pehote. Točno ob 5.35 so že zagrmeli prvi strelji trdske baterije napadalcev, ki se je prepeljala čez reko ter v nekaj trenutkih vzela pod ogenj utrjena gnezda strojnice, ki jih ni mogla zavzeti pehota pri prvem napadu. Obenem pa je tu, da prepreči morebitni protinapad branilcev s tanki, proti katerim je napadalec pehota brez moči ter bi jo lahko vrgli v Savo.

Daleč na horizontu se dviga visoko pod nebo balon, v katerem sedi divizijski opazovalec za vodstvo artiljerijskega ognja. Okoli njega krožita visoko nad njim dva letalca-lovca, da ga očuvata pred morebitnim napadom južnih letal. Kajti sedeti v takem balonu pri napadu ni šala. En sam strel s fosforno patrno v debelo klobaso balona in takoj sledi eksplozija, ki v momentu zavije zračnega orjaka v eno samo gigantsko plamenico. In potem le redko preostane opazovalcu še čas, da skoči iz gorečega balona s padobranom na zemljo.

Pretijamo se skozi vrbovje na kraj, kjer se izkrcavajo esaloni napadalcev. Z nami so vsi vojni atašeji. Pozorno spremljajo vsako kretanje naših vojakov, ki se vzpenjajo mimo njih po strmih bregu, kakor podlasice ter izginjajo v dolini nekega izsušenega potoka, kjer so zaščiteni pred pogledi letal južnih, kakor tudi pred ognjem branilcev. Stari nemški borec, vojni

Most je bil zgrajen v 28 minutah

Poveljnik severne vojske general Živko Stanisavljevč si je izbral za mesto prehoda glavne dela svojih čet kraj, ki leži nekaj sto metrov pod velikim železniškim mostom preko Save. Ob sedmi uri mu je javil poveljnik napadalnega oddelka za prehod čez Savo, da so njegove čete dosegle linijo ožjega mostobrana in da pontonirji lahko pristopijo h gradbi pontonskega mostu brez opasnosti pred ognjem avtomatskega orožja sovražnikov, ki so od brega oddaljeni že skoro 4 kilometre.

Med tem so pontonirji že spravili v vodo vse čolne, potrebne za skoraj 300 metrov dolgi most, ter jih pričeli vezati po tri in tri med seboj v takozvane »mostovne člene«. Čeprav pontonirji vso noč niso spali, je šlo delo naglo od rok. Ob sedmih so pristopili k pokrivanju teh »členov« z odgovarjajočim podom ter so jih začeli razvrščati, da v danem trenutku vse skupaj sklenejo v enoten pontonski most.

Prešli smo Savo in se ustavili pri pontonirjih, ki so delali zadnja dela na velikem preozu skozi breg, da omogočijo pristop na most z neprevlekim padcem. Tu smo našli ministra vojske in mornarice, generala Petra Živkoviča, ki je bil na položajih že od tretje ure zjutraj. Nasmejan nam je odzdravil, nas presrečno pozdravil in izmenjal s slehernim no nekaj besed. Posebno se je zanimal, kdo vse smo med novinarji zastopniki ljubljanskih in zareskih listov. Slednji se je poslovil od nas z besedami:

»Čitam Vaša poročila. Zadovoljen sem z njimi. Dobro in objektivno pišete.«

njem, ki se izgublja v grmenju topov.

Ogenj artiljerije severnih traja že deset minut. Pod njegovo viro, ki bi v stvarnosti izpremenila desno obalo v en sam pekel, se pomika plamen kakor zastor smrti polagoma od obale proti notranjosti, da onemogoči rezervam branilcev priti na pomoč in da čim bolj razbije vse vezi, ki vežejo branilce z zaledjem.

Vsi molčimo, ko gledamo napeto v megljo pod nami nad gladino Save. In reči moram, da sem že ob tem prizoru vzdihnil: »Ne daj Bože vojske!« Kako strahotno mora biti tako forsiranje prehoda vojske šele v resnici, ko že zdaj človeku lezejo mravljinice po mozgu.

Iz vrbovja vzdolž bregov se dvigajo jate ptic in beže brezglavo proti celini ter se izgublajo v mladem jutru, ki je vedno svetlejšje. K meni pristopi polkovnik Vladimir Vauhnik, eden tistih naših mladih generalštatnih častnikov, ki z delom dokazujejo, da smo Slovenci kljub svoji tisočletni podrejeni vlogi, ki smo jo igrali v vojski črnozlate monarhije kot navaden »kanonenfutter« in »tragik«, enakovredni po vojaških vrlinah in sposobnostih našim južnim bratom in da bomo dali v teku časa jugoslovenski vojski imena, ki se bodo prej ali slej lahko uvrstila med svetla imena junaskih pomočnikov velikega kralja Uedinitelja.

S sokoljim očesom je prodiril gosto meglo ter opazil prve konture pontonov, ki so skoraj neslišno zdrseli kljub svoji teži, saj so vsi iz jekla, z brega v vodo. Preko reke ni čuti niti ene besede. Vse operacije se vrše po naprej dogovorjenih znakih z roko, ali z zastavicami ter s pritaenim šepetom. Zdalj zagledam tudi jaz prve pontone, ki neslišno drsijo čez jekleno se svetleče vodne gladine ter postajajo vse vidnejši v gosti megli. Stejem jih, Eden, dva, štirje, šest, deset...

obrežju v globokem basu deset havbic ter v trenutku prisaillilo baterijo, da je v diru zložila svoje topiče ter se umaknila na drugi položaj.

Gledam po toku Save. Izkrcavanje se vrši na petih krajih. Na ta način veže napadalec sile branilcev na pet različnih krajev, ki vsi prosijo za pomoč. Čez Savo drče že prvi vlaki pontonov, ki jih vozijo močni motorji. Na vsakem je do sto vajakov, ki hite tovarišem na pomoč.

Visoko gori pri Brezovem polju se prevažajo oddelki brzega odreda. Konjenica in kolesarji. Niso še dobro stopili na zemljo, že se kakor pahljača širijo v strelcih po livadah in poljih ter iščejo zvezo z esalonom, ki je forsiral prehod na spodnjem sosejdem mestu. Branilci so na treh krajih pravčasno opazili prihod pontonov ter otvorili na nje takoj živ ogenj. Na dveh krajih pa so napadalec naleteli nepričakovano na branilce, ki jim ni preostalo drugega, kakor jadrno se umakniti. S tem pa je bil bok odprt tudi tistim, ki so še branili breg ter jim ni preostalo drugega, kakor umik, če so se hoteli rešiti pred smrtonosnim ognjem iz boka, ali pa celo pred zajetjem.

ataše von Tschuncke, ki je prisostvoval mnogim sličnim podvigom v svetovni vojni, kakor prehod preko reke, napeto opazuje naše vojake, ki se vzpenjajo v breg. Obrnil se je proti našim častnikom, ki so spremljali atašeje ter jim dejal: »Vaši vojaki, ki so celo noč marširali, ne da bi le malo spali, so že zdaj tako sveži, da me njihova izdržljivost naravnost iznenaduje. To je sijajen človeški material!« Prav tako pohvalno se je izjavil francoski ataše, čes, »Za napad po 30 kilometrih pohoda je sposoben samo še jugoslovenski vojak!«

Do šeste ure zjutraj je bilo pripeljanih še sedem bataljonov pehote, z nekaj brdskimi baterijami, oddelki za zvezo, ki so že pričeli napeljavati telefon, bolničarji in pionirji, ki so popravljali porušene komunikacije, da bo glavna vojska po prehodu čez pontonski most lahko nemoteno nadaljevala pohod proti Bosni.

Pod jako silo teh sedmih bataljonov ni preostalo branilec, ki žele samo pridobiti na času za zbiranje svojih glavnih čet okraj Majevce, nič drugega, kakor da so se polagoma umikali. Pri tem pa so branili vsako važno točko ter zavirali prenapelo napredovanje napadalcev.

Ob 7. uri so bile napadaleve prve čete že tri kilometre daleč od obale. Dosegle so črto ožjega mostobrana, ki je omogočala pričetek gradbe pontonskega mostu čez Savo.

Ura se je pomikala proti osmi, ko sem se napil pri pontonirski poljski kuhinji tople kave in odšel na breg, kjer je čakalo 13 členov pontonskega mostu z dodeljenim mostovom, da se stne v eno zvezo preko obeh bregov. Točno ob 9. uri je zavzel preko brega odsekani živžig komandanta pontonskega odreda severne vojske majorja Kobra, enega naših najbolj sposobnih tehničnih častnikov, ki s svojimi prijatelji predstavlja silo, za katero nam zavdajo druge večje in vojaško neprimerno močnejše države. Na mah se je odrgalo v navideznem neredu od brega 13 členov bodočega mostu, vsak s tremi pontoni in s posebnim motornim čolnom, ki jih je vsekoli po reki navzdol. Iz tega nerada pa so naglo rasli obrisi bodočega mostu. Vse se je vršilo brez hrupa in krika. Le redki signali so pretrgali molk, ki je legel na tisočglavo množico naroda. Da, množica je spremljala na velikem savskem mostu ves potek graditve mostu. Večina povelj je bila predana a signalnimi zastavami. Vsak gib je bil v naprej določen. In ko sem gledal te naše pontonirje, ki so po večini kmetski sinovi, ali pa splavariji in ladjarji na naših vodah, sem mislil na uporabo Taylorjevega sistema pri graditvi pontonskega mostu. Da se nisem varal, mi je potrdil pozneje neki vojaški strokovnik: vsak gib elchernega moža od 200, kolikor jih je bilo na poslu, je v naprej določen, čas postavitve mostu je do sekunde izračunan.

Na poteklo dobre pol ure, vsega je bilo 28 minut, in most je bil gotov, kakor je

A L B U S

Terpentinovo milo odstrani vso nesnago in varuje Vaše perilo

majoor Kober javil poveljniku severne vojske, ki je med tem dospel do mostu.

Pet minut po signalu za postavitve mostu so že ropotali koraki prvih odredov pehote severne vojske, ki se je vila kakor živa reka čez pontonski most neprekinjeno vse do 14. ure, dočim je vsa artiljerija in komora z težkimi modernimi tovrnimi avtomobili municijskih kolon grmela preko mosta po 17. uri.

Sijajni uspeh naših pontonirjev ni zadivil samo tujih vojaških atašejev, ki so odkrito priznavali, da bi v tako naglo postavitve mostu ne verovali, če ne bi bili sami poleg, — nego je navdal z velikim zadovoljstvom tudi ministra vojske in mornarice generala Petra Živkoviča, ki nam je lahko ponosen poudaril: »Smatram, da so naši pontonirji med prvimi v evropskih vojskah.«

S prehodom čez Savo in postavitvijo pontonskega mostu je bila glavna naloga severne vojske opravljena. Ogenj topov je skoraj onemel. Proti poidevu se je čulo samo še na poednih mestih regljanje strojnice. Do 14. ure je severna vojska zasedla linijo širšega mostobrana; odtod je pozneje nadaljevala pot proti Majevici, s katere so javila letala, da so jo že zasedli močni odredi čete južne vojske, ki se je vzpela po planinskih klancih iz tuzlanske kotline.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

prirodne **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje št. br. 15.485 od 23. V. 1935.

Skupina naših najmlajših častnikov

Iz 60. letnika vojne akademije so izšli kot podporočniki tudi naslednji slovenski rojaki: od leve na desno v prvi vrsti: Bogdan Spindler (artiljerija), Leopold Tomič (pehota-planinski polk), Milan Hubman (peh. garda), Emil Kranjc (peh. planinski polk), Božidar Barle (artiljerija; druga vrsta: Franc Lukeš (artiljerija), Ljubomir Šerček (pehota), Boris Lah in Dragotin Sopčič (artiljerija).

Veleposestnik Ivan Končina je podlegel

Udarci usode v ugledni dolenjski družini

Ivančana gorica, 4. oktobra.

Naše pričakovanje, ki smo ga izrazili v sinočnjem poročilu o železniški nesreči pri Ivančani gorici na Dolenjskem, se žal ni izpolnilo. Ne da bi se zavedel, je proti večeru ob 16.45 kljub vestni zdravniški pomoči umrl za dobljenimi poškodbami ponesrečeni veleposestnik Ivan Končina iz Gorenje vasi pri Stični. Zdravnik dr. Gregor Fedran s Hudega, ki je Končini takoj po nezgodi nudil pomoč, na njem sicer ni mogel ugotoviti drugih poškodb, kakor pet velikih ran na glavi, ki nikakor niso bile smrtnne. Bržkone pa si je Končina pretresel možgane in dabil tudi hude notranje poškodbe, saj se po nesreči ni več zavedel. Zdravnik je poizkušal vse, da bi mu ohranil življenje, žal pa njegov napor ni bil uspešen.

Smrt uglednega moža je toliko bolj žalostna, ker sta njegovo rodbino dolo-

teli že pred leti dve hudi nesreči. Vnuč rajnkoga 12-letni Milanček je že pri svojem rojstvu izgubil mamico, ki je bila iz ugledne Ročeve rodbine v St. Vidu pri Stični. Otrok pa je s sedmim letom izgubil še očeta, ki je bil sin edinec rajnkoga Končine in se je pred petimi leti ponesrečil z avtomobilom na bano-vinski cesti blizu svojega doma. Mali Milanček se je z vsem srcem oklenil starega očeta, ki je odslej živel le še zanj. Včerašnja nezgoda pa mu je ugrabil tudi tega dobrega skrbnika.

Pokojni Ivan Končina, ki je dočkal 73-let in je bil za svoja leta še prav krepak mož, zapuščal poleg svojega vnuka še tri hčere, gospo Albino, soprogo posestnika Kralja v Mleščevem pri Stični, Elo Jefimovo, soprogo posestnika v Gorenji vasi in gospo Tinco Grošičevo, lastnico poznanega bara »Odeon« v Ljubljani.

Šest let pokore ker je ubila mater

Amalija Vodečeva je stala včeraj pred velikim senatom

Ljubljana, 4. oktobra

Vodečeva Amalija, 19-letna, zdravo kmečko dekle, je že od zgodnjih let garala kakor možki, nazadnje pa je zašla v kriminal. Doma je iz Zapotoka pri Turjaku pod Kureščkom. Danes je stopila pred sodnike velikega kazenskega senata. Čedno oblečena v svetlo modro oblačilo, nosi dolge kite, dosti prikupne zunanosti. Venomer plaka in si z robcem brše solze. Državni tožilec dr. Julij Fellhaber jo je obtožil zločina umora po čl. 167/I. kaz. zak., ker je 1. septembra okoli 2. ponoči z bukovim, kakih 50 cm dolgim suhim polenom do smrti pobila svojo 66-letno mater Marijo Vodečovo. Za zločin je po kazenskem zakonu določena najnižja kazen 10 let robije. Ker je obtoženka starejša maloletnica, je bila razprava tajna.

Poročali smo po 1. septembru, kako je prišlo do usodnega, žalostnega konflikta med materjo in hčerko. Obe sta živeli v hišici, ki je bila predelana iz hleva. Večkrat sta se prepirali. Še kot otrok je Amalija služila po kmetih, prave ljubezni do matere ni poznala. Seznanila se je naposled s Francetom Debeljakom, ki napravlja na vsakogar najboljši vtis. Kmetje ga poznajo kot marljivega, treznega fanta. Ze njegova čedna zunanost imponira. Debeljak se je hotel poročiti z Amalijo. Bila sta že na oklicih. Pa je mati posegla vmes in ni hotela na ženina prepisati koč, marveč se je izgovarjala, da bo to storila ob smrti.

Pred usodnim preprirom je bila Amalija z Debeljakom pozno v noč. Rekel ji je, da je zaenkrat ne bo poročil, marveč da bo prej odslužil svoj kadrski rok. Ko je prišla Malika domov, se je takoj sprla z materjo. Kar pred hišo v temni noči jo je natepla. Sosed Jaklič je čul prepir in je mater odnesel v sobo na posteljo. Huda jeza pa je dalje

grabila hčerko, ker jo je mati zmerjala. Pobrala je bukovno poleno in začela mahati po materini glavi. Zdravnik je drugi dan ugotovil, da je Amalija s sedmimi močnimi udarci materi na levi strani popolnoma zdrobila lobanjsko kost. Poškodbe so bile absolutno smrtno. Kmetje in ožiki in šola so označili Malko za duševno manjvredno, zelo jemorito in razburljivo. Neki sosed je povedal to po svoje: »Saj Malkina pamet res prov po forsirni ne deluje.«

Razprava je trajala od 8.30 do opoldne. Senat je Amalijo obsodil le zaradi zločina težke telesne poškodbe s smrtnim izidom v smislu čl. 178/II. kaz. zak. na 6 let robije. V kazni se ji všteje preiskovalni zapor od 2. septembra naprej. V razlogih navaja sodba, da je obtoženka dejanje storila v hudi jezi. Bilo ji je tudi žal, kar je pokazala še med razpravo. Kot obtežilo smatra sodba uboj lastne matere in veliko brutalnost dejanja, o čemer pričajo udarci. Olajševalno pa je bilo delno priznanje, neoprečnost, slaba vzgoja, maloletnost.

Predsednik Kralj: »Ali ste zadovoljni s sodbo? Šest let! Toženi ste bili zaradi umora, obsodili smo vas le zaradi uboja.« Obtoženka po daljšem oklevanju: »V treh dneh bom povedala.«

KINO SLOGA

Uoltjanski Dvor — Telef. 27-30

Premiera zabavne filmske veseligr

DOLARSKI PRINC

z najnovejšim Foxovim zvočnim tednikom in bogatim dopolnilnim sporedom ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Matineja danes ob 14.15 in jutri ob 10.30 dop. opereta HAVAJSKA ROZA

Domače vesti

Dan živali

Ljubljana, 4. oktobra.

Ze deveto leto se po kulturnem svetu 4. oktobra praznuje kot dan živali. Ko so leta 1426. po vsem svetu obhajali 700 letnico smrti sv. Frančiška Asiškega, se je rodila v Angliji misel, naj bi se z imenom tega velikega svetnika in zaščitnika vseh bednih bitij zvezalo praznovanje dneva živali, ki naj bi ljudi opominjal na dolžnost do živalstva ter jih vzgajal v srčni kulturi. Idejo so sprejeli ne samo katoliki, temveč tudi drugoverci in 4. oktobra, god sv. Frančiška Asiškega, je postal dan živali. Mednarodni kongres vseh društev, ki se bavijo z varstvom živali, je leta 1929. v Londonu sprejel posebno resolucijo o praznovanju dneva živali ter obvezal vladna društva, da prirejejo na ta dan v svojem območju predavanja in druge prireditve, ki apelirajo na človeško srce, naj bo usmiljeno do živali in naj se bori proti okrutnosti, ki so ponekod udomačene. Po mnogih državah se na ta dan na lep način manifestira človeško usmiljenje in srčna kultura.

Pri nas se spominja na ta dan le malo ljudi in bi bila hvalazna in plemenita naloga prirodoslovnih društev, da bi vsako leto 4. oktobra priredila kako večjo akcijo v svrhu pouka najširši javnosti v pogledu, živalske zaščite. Staro in mlado naj bi bilo deležno takega pouka, ki ni ljudstvu potreben samo v moralnem in kulturnem pogledu, temveč tudi v prospek gospodarstva. Slabo ravnanje z domačimi živalmi povzroča našemu kmetu znatno škodo. Vsako leto vsaj en dan naj bi se vsak človek med svojimi dnevnimi skrbmi vendarle malo spomnil tudi na živali, ki mu mnogo koristijo, ki mu pripravljajo tudi mnogo radosti, a so vendarle brez vsakega varstva. Vse svet ceni na primer zvestobo psa, vdanost in veliko pomoč konja, koristi ptic, misli pa bore malo na krvice, ki se godijo tem dobrim prijateljem človeka. Malo misli svet tudi na grozotne primere najstrašnejšega mučenja živali. Ko bi recimo, naše dame vedele, kako se dobi kačja koža za moderne torbice in čevlje, mnoge ne bi več želele takega modnega blaga. Kačo, ki ima primerno kožo, vlovijo lovci ter jo živo obesijo za glavo na kako drevo. Pod vratom okrog i nokrog prerežejo kačo kožo ter jo potem počasi vlečejo navzdol. Taka strašna procedura traja več ur. Tudi najfiniješ okrasno krzno se pridobiva na grozoten način. Živi ovci-materi izrežejo napol godne mladice. Tudi uničevanje škodljivih in nevarnih živali se izvršuje z nepotrebnimi okrutnostjo. Z okrutnostjo se človek znaša tudi nad koristnimi živalmi. Pomislimo samo na lov ptic po italijanskih krajih, na ostudnosti, ki jih počenja očrtači z mačkami in psi ter raznimi drugimi domačimi živalmi! Tudi živali, ki nam služijo za hrano, se mnogokrat ubijajo na način, ki ni dostojen človeka in ki pomeni najhujšo krivico do koristnega bitja.

Dan živali naj bi na vse to intenzivno opozarjal ljudstvo, ki mora priti do zavesti, da se kulturno stopnjo človeka ceni po njegovem ravnanju z živaljo.

Plača božanska — vino in Petanjska!

* **Imenovanje novega generalnega direktorja državnih železnic.** Inž. Dimitrije Naumović, doslej direktor državnih železnic v Sarajevu, je bil imenovan za generalnega direktorja državnih železnic v Beogradu. Inž. Naumović se je rodil v Krivlju pri Zaječaru leta 1886. In je tehnične študije dovršil v Beogradu leta 1909 ter takoj stopil v železniško službo predvojnega Srbije. Pet let je bil direktor državnih železnic v Beogradu, lani pa je bil premeščen za železniškega direktorja v Sarajevo. Ko je odhajal iz Beograda, so gospodarske ustanove javno izrazile priznanje in zahvalo njegovemu uspešnemu delovanju za napredek prometa na področju beogradske železniške direkcije. Tudi v kratki dobi svojega službovanja v Sarajevu se je udeleževal z največjimi uspehi.

* **Iz prosvetne službe.** Vrhovnik Fran. inspektor prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani, je premeščen kot profesor na I. državno realno gimnazijo v Ljubljani.

* **Poroka.** Preteklo nedeljo sta se poročila pri Sv. Trojici na Vrhniki g. Ciril Golouh, sodnik okrajnega sodišča na Vrhniki, in gđ. Erika Oroszjeva. Mlademu paru iskreno čestitamo!

* **Slovenska matica poziva slovenske pisatelje,** da ji predložijo svoje morebitne rokopise leposlovnega značaja (lahko tudi zbirko neobjavljenih novel) do 15. decembra t.l. — Odbor.

Konjske dirke na Fužinah pri Ljubljani, v nedeljo 6. oktobra ob 14. uri priredi Kolo jahačev in vozačev. Startalo bo 52 konj. Banovinska zrebčarna bo za propagando konjereje predstavila svoje najlepše zrebce. — Stave na konje.

* **Praznik gradiščanskih Hrvatov.** Pred stoletjem menda svetu še neznan živijo gradiščanski Hrvati svoje življenje. Pri zadnjem ljudskem štetju v Avstriji so jih našli okrog 50.000. Mladina rada goji hrvaško narodno pesem in v samobitnem kulturnem življenju so morda že celo nadkriili koroške Slovence. Njihova prosvetna zveza izdaja vsako leto več knjig. Vse lika dobrota gradiščanskih Hrvatov so pač njihove ljudske šole. V deželnem zboru imajo svoje zastopnike, sami upravljajo nad 30 občin in njih vodja dr. Lovro Karal je član državnega sveta. 9. t. m. bodo gradiščanski Hrvati odkrili spomenik svojemu pevcu in učitelju Miloradiću, ki je med njimi 50 let župnikoval ter zapel narodno himno gradiščanskih Hrvatov »Ota mi je Hrvat«. Glasilo »Hrvaške Novine« bodo ta dan izšle v slavnostni izdaji.

* **V korist invalidov in ostalih vojnih žrtev** uvaja centralni odbor Združenja vojnih invalidov v Beogradu ponovno z Dunavskim kolom jahačev »Knez Mihailo« ter z dovoljenjem ministrstva za poljedelstvo III. kolo jugoslovenskega Sweepstaka, posebnega tipa loterije, ki je združen s konjskimi dirkami ter znan po vsem svetu

zaradi zanimivosti in velikih dobitkov. Ves prihod Sweepstaka je pri nas, kakor tudi v drugih državah, namenjen pomoči vojnih invalidov. Drugi jugoslovenski Sweepstak je dal dobre rezultate ter je galvna premija znašala preko 100.000 Din. V III. Sweepstaku, ki ima tri žrebanja, je ostala cena srečk ista — 10 Din, lahko pa se kupijo tudi polovične srečke po 5 Din. Stevilo dobitkov je pomnoženo. Srečk bo 6000 in vsaka velja leto dni. Prvo žrebanje bo 17. januarja 1936, drugo pa med dirkami Dunavskega kola jahačev 7 dni pred derbijem, tretje žrebanje pa drugi dan po derbiju. Vsa žrebanja se bodo vršila točno po napovedi zaradi zveze z dirkami in torej ni mogoče, da bi bila žrebanja odložena, kakor se to tolikokrat pripeti pri raznih privatnih loterijah. Uspeh vse dobrodelne akcije pa je seveda odvisen od udeležbe čim večjega števila odjemalcev srečk, ki lahko samo pri tej loteriji pričakujejo z malimi vlogami velike koristi.

* **Nov grob.** V Glogovem brodu pri Brezicah je umrl v četrtek zvečer v 75. letu starosti ugledni posestnik g. Jože Kovarčič, dolgoletni član občinskega odbora in upravnega odbora. Hranilnice in posejavnice v Arčah. Pokojnik je bil odločno naprednega mešljenja in kremenit značaj. Otroke je vzgojil v strogo narodnem duhu. Med prebivalstvom je bil zelo priljubljen. Bil je tudi zvest naročnik našega lista. Pogreb bo jutri ob 9. iz hiše žalosti v Glogovem brodu. V ljubljanski bolnišnici je umrla gospa Zofija Rušova, vdova po kapetanu. Pogreb ugledne pokojnice bo danes ob 16. — V Studencih pri Mariboru je umrl g. Ivan Legat, strojevodja v pokroju in hišni posestnik. Pokopali ga bodo jutri ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Meštrovici dela spomenik Jonu Bratjanu.** Te dni je prispela v Zagreb vdova velikega rumunskega državnika in ustanovitelja rumunske liberalne stranke Jona Bratjana ter si pri umetniku Meštrovici ogledala njegov osnutek Bratjanovega spomenika, ki bo postavljen v Bukaresti pred veliko knjižnico, katero je pokojni državni ustanovil in zapustil rumunskemu narodu. Ivan Meštrovic se bo takoj lotil izdelave spomenika.

Lepe bele zobe dobite in istočasno odstranite neokusno barvani zobni obložek s stalno uporabo znane in dobre zobne paste Chlorodont. Poskus Vas bo prepričal. — Tuba Din 8.—

* **Jubilej učiteljskega v Karlovcu.** Karlovska učiteljska šola se pripravlja na svečano proslavo šestdesetletnice svojega obstoja in uspešnega delovanja. Zavod je bil ustanovljen leta 1875. kot avtonomna srbska šola. Iz sredstev srbskih narodnih cerkvenih fondov se je vzdrževala ta šola vse do leta 1921. ko je bila pridržana. Dolga leta je bil zavod ženski, poleg pravoslavnih pa so se sprejemali tudi katoliške dijakinje. Polagoma se je učiteljskega pretvorilo v mešano šolo, karšnja je še danes. Pred tremi leti je bilo to učiteljskega ukinjeno, v začetku prihodnjega šolskega leta pa spet odprto. Skozi šest desetletij je dala šola narodu mnogo sposobnih in zaslužnih učnih moči.

* **Jubilej zagrebških gasilec.** Zagreb ima že 25 let stalno gasilsko stražo, ki je bila ustanovljena v začetku oktobra 1910. Prva četa gasilec je šela samo 10 moč, danes pa je stalno v službi 42 popolnoma izvežblanih gasilec, ki imajo na razpolago 13 prvovrstnih motornih vozil.

* **Velik požar v tovarni alkoholnih pijač v Vrhu.** Podjetniku Jovanu Vidlu je povzročil požar ogromno škodo, ker je uničil 50 m dolgo poslopje in velike zaloge alkoholnih pijač. Ogenj je po nesreči nastal pri kotlu, ki je bil poln vrelega žganja. Škodo cenijo na 400.000 Din, večina bo sicer krita z zavarovalnico, požar pa pomeni veliko nesrečo posebno zaradi tega, ker se je pripetil na višku sezone in ker tovarna najmanj dva meseca ne bo mogla obratovati. V dveh letih je to že druga požarna nesreča v istem podjetju. Pred dvema letoma je Vidlu zgorel odelek za pripravlanje vinskega kisa.

* **Planinska slavnost v Kamniški Bistrici** v nedeljo 6. t. m. odpade radi deževnega vremena.

* **Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

u. Ziljski narodni običaji: Ziljska občet, Stehvanje in Rej pod lipo pri Ziljanih bodo restavrirani prvič v Ljubljani v nedeljo 6. okt. Popoldne se restavira Ziljska občet in sicer začne svatovski sprevod od kavarne Evrope po Tyrševi in Selenburgovi ulici, dalje preko Kongresnega trga po Vegovi ulici, kjer bo sprejem neveste z vsemi pristnimi običaji pred poslopjem Glasbene Matice. Nato krene sprevod po Emonski cesti, Cojzovem grabnu, čez Šentjakovski most in Stari trg na Mestni trg, kjer bodo pripravili fante ženinjavskemu sprevodu »zapenjavko« po naše »šrangoc«. Ko bo tudi to opravljeno, krene sprevod dalje na Marijin trg pred frančiškansko cerkev, kjer se izvrši občetni obred. Zatem se nadaljuje sprevod in konča zopet pred kavarno Evrope, kjer oddida ženin in nevesta na svoj dom. V sprevodu sodeluje 80 oseb v pristnih ziljskih narodnih nošah, med temi 29 jezdecov in 12 voz. godča, Koroški pevski zbor i. t. d. Pri celi prireditvi sodelujeta tudi akademski pevski zbor in zbor Glasbene Matice. Ob 15. pa bo na Cojzovem grabnu nadaljevanje in sicer najprvo Stehvanje, kjer bo nastopilo 12 jezdecov »Stehovcev« ter se borilo za venec zmagovalca, nato pa začne Obični rej in Rej pod lipo pri Ziljanih. Tudi tu sodeluje Koroški pevski zbor, vse ziljske narodne noše in godba Narodnega železničarskega društva »Slogoe«. Prireditve pripravljajo Polkorni inštitut Glasbene Matice ljubljanske pod vodstvom Franceta Marolta.

u. **Pročelje justične palače obnavljajo.** Za ljubljansko univerzo, katere zunanost bodo popolnoma prenovili, je prišla na vrsto tudi justična palača, kateri bodo preuredili le pročelje postavili so visok oder pred glavnim vhodom. Na mestu, kjer je v avstrijski dobi blestel črnač, dvoglavni orol, bo pritrjen naš državni grb z belim orolom »Prava palača ne razpolaga z večjim kreditom, da bi mogla zunanost popolnoma preurediti, saj

ELITNI KINO MATICA
tel. 21-24.
Danes premiera sijajne komedije v kateri igra slavni ruski umetnik
IVAN MOZUHN
OTROK KARNEVALA
Veseli dnevi karnevala v Nicol. Razkošje in beda, Smeh in zabava
Film neverjetne lepote. — Film za dobro voljo. — Film za Vas.
Predstave ob 4, 7½ in 9¼. Predprodaja od 11—1½ 1/2 ure.
Dopolnilo Divje koze in kozorogi v naših planinah

bi bilo potrebnih 200.000 Din. Dokler bodo trajala prenovitvena dela, je za stranke, godnike in odvetnike vhod z Miklošičeve ceste.

u. **Nacionalisti** Maša zadušnica za blagopokojnim Pepetom Kukcem in ostalimi žrtvami bo v nedeljo ob 9. v starokatoliški cerkvi na Gosposvetih cesti. Mašo bo daroval g. župnik Lavrinec. Vabljeni vsa nacionalna društva in osebni prijatelji pokojnih.

u. **Prirodoslovno društvo** priredi danes svoje prvo redno predavanje, in sicer o transfuziji krvi. Predaval bo ob slikah in kratkem filmu g. prim. dr. B. Lavrič. Predavanje bo v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi (prilijče, desni hoknik) ter se začne ob 18. uri. Društvo vabi člane in prijatelje na čim številnejši obisk tega izredno zanimivega predavanja. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki v kritje stroškov pa so dobrodošli.

u. **Filmsko predavanje S.P.D.** V torek dne 8. oktobra bo predvajala svoje filme ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici g. Ana Escherjeva, po svojih številnih alpinistiških ekskurzijah in prvenstvenih turah znana alpinistka. Ga. Escherjeva je več let plezala v družbi znamenitih italijanskih vodnikov Dibone star. in mlajšega. Zadnja leta pa je izvršila vse večje vzpone in ture v spremstvu Emila Comicija, ki je menda danes najboljši italijanski plezalec. Gospa Escherjeva nam bo pokazala film iz Pirenejev, dalje prizore iz svojega bivanja v Grčiji ter krasne filmske posnetke s polotoka Sinaja, ki ima zelo lepe gorske pokrajine. Svoje predavanje bo zaključila s plezalsko - tehničnim filmom, ki bo pokazal plezalsko - tehniške vrline Emilija Comicija. Obeta se nam prav pester in zelo zanimiv večer.

u. **Tekmeci zračnih višav.** Danes ob 14.15 bo predvajala ZKD vefilim, ki bo gotovo zanimal našo mladino obeh spolov. Predvalja se bo film jadranskega letalstva »Tekmeci zračnih višav«. To filmsko delo nam pokaže vse napore in veselje, s katerim se borijo naši jadralski letalci. Poleg tehnike jadrnanja nam film pove tudi marsikatero ljubavno in zapleteno zgodbo mladih držkih letalcev. Vsem nudi to delo obilo zabave in mnogo smeha pa tudi sila dosti pouka. Film priporočamo vsem, ki se zanimajo za mladino in letalstvo, posebno za najmlajšo panogo zrakoplovstva, za zračno jadrnanje. Vstopnina 3.50, 4.50 in 6.50 Din.

Zastoni
se danes ne dobi ničesar, pač pa vsa kovrstne stole
dobite zopet po globoko znižanih tovarniških cenah pri
Remec - Co.
LJUBLJANA, Kersnikova ul. 7.
(poleg restav. Slamič).

u. **Kobarid in okolica, družina »Sočet«** ima svoj sestanek 6. t. m. ob 15. pri Fonu na Tyrševi cesti tik »Primorja«. Pridite vsi!

u. **Sočani!** Bratsko društvo »Tabore« priredi v ponedeljek 7. t. m. ob 20. uri v frančiškanski cerkvi velik žalni koncert v počastitev spomina Nj. Vel. kralja Ureditelja. Vabimo Sočane, da se tega žalnega koncerta udeležite polnoštevilno. Odbor.

**Pri Petričku spet sedimo
Se sladimo, veselimo...**

u. **Zborovanje društva posestnikov novih hiš**, ki bo v nedeljo 6. t. m. ob 10. popoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Miklošičeva cesta, mora dokazati popolno solidarnost vseh posestnikov novih hiš. Znižanje obrestnih mer in javnih dajatev bo predmet razgovorov posestnikov novih hiš. Pred in po zborovanju se bodo sprejemali novi člani. Vsak posestnik nove hiše naj pride v nedeljo v to dvorano in naj postane član društva posestnikov novih hiš.

u. **Šentjakobsko povski društvo** v Ljubljani vabi na nagradno kegljanje, ki ga priredi jutri v gostilni Putrih na Dolenski cesti ob 9. do 22. ure. Keglanje se vrši ob vsakem vremenu. Nagradni prejemajo lepe dobrote.

u. **Tečaj za slovensko stenografijo**, ki ga prireja Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, prične v četrtek 17. t. m. ob 7. zvečer. Tečaj bo brezplačen. Prijave do četrtega četrka 10. t. m. v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27. med 8. in 2. uro.

u. **Plesna šola delavskega glasbenega društva »ZARJE«** v Ljubljani bo jutri v nedeljo ob 15. v dvorani Delavske zbornice. Odslej bo vsako nedeljo od 15. do 19. ure plesna šola »Zarje«, plesni učitelj g. Košček.

u. **Večerni trgovski tečaj** v središču Ljubljane priredi Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-II. Vpisovanje vsak delav-

nik med uradnimi urami. Začetek pouka 15. t. m., vsa pojasa la brezplačno. Ker poučujejo na tem večernem trgovskem tečaju samo strokovni profesorji, se tečaj najtopleje priporoča.

u. **Tamburaško društvo »ČELO«** Ljubljana priredi svoj koncert 6. t. m. v gostilniških prostorih »Pri panju« Vegova ulica. Začetek ob 19., vstop prost. K udeležbi vab' odbor.

u. **Začetniški plesni tečaj** otvori »Jenkovska šola« v Kazini v ponedeljek 7. t. m. ob 20. uri. Informacije in vpisovanje dnevno od 11—13 in 17—19 ure ter pri otvoritvi.

EMONA

kavarna in restavracija
otvarja z današnjim dnevom redno koncertno in plesno sezono. — V kavarni dnevno popoldne in zvečer koncert prvostnega salonskega orkestra. V restavraciji vsak četrtek, soboto in nedeljo ples. Igra priljubljeni Sonny-boy jazz.

u. **Redkost na ribjem trgu.** Včeraj je bilo na trgu 140 kg evaskih ščuk pripeljanih iz Siska. Zaradi nizke cene, namreč male ščuke 10 Din kg, velike 12 Din kg, so bile že do 10. razprodane. Iz Pančeva pa so prispelo dunavske jesetre, ki jih na stojnici prodajajo po 40 Din kg. Vsaka jesetra je tehtala po 7 kg. Tudi ta redkost je bila razprodana. Zaradi južnega vremena na Jadranu je bil lov zadnji čas slab. Na trgu so bile: sardele 14 Din, komarce (orade) 40, skuše 18, tunj 26 in ocača 20 Din kg. Sladkovodnih rib je bilo precej; cene neizpremenjene. Belice so po 8 Din kg. Žabji kraki, ki jih je že malo, so celo po 1 Din komad.

u. **Karambol z neznanim biciklistom.** Marijin trg je v resnici najprometnejše središče mesta in novi ureditvi trga, ki je bila izkraja deležna mnogo hude graje, gre večakor za sluga, da so nesreče na njem razmeroma redke. Včeraj malo po 12. uri je po Miklošičevi cesti privozil neznan biciklist s precejšno brzino in je na voglu Urbančeve hiše zviska podrl še letno ženo vzvoznega nadzornika Marijo Rapotčevič iz Nove vasi pri Celju, da je obležala na cesti. Ker je dobila nevarne notranje poškodbe, so morali poklicati reševalce, da so jo prepeljali v bolnišnico. — Že dopoldne pa so pripeljali na kirurški oddelk dva ranjenca, ki sta postala žrtvi nasilja. Iz Vnanjih Goric pri Brezovici se je zatokel v bolnišnico 24-letni hlapec Peter Setnikar, ki je predsončnim s prijatelji ličkal okruzo, pa ga je na koncu nekdo zaradi čez mero pitega vina sunil v hrbet. Od Sv. Križa pri Trebnjem pa je prišel v bolnišnico 22-letni kajzarjev sin Vid Golob, ki sta ga v Dolu pri Sevnici ponči napadla dva brata in ga močno poškodovala po glavi in obeh.

u. **Žeparski postržek z velešojma.** V neki modni trgovini v mestu so zasačili mlado »damo«, ki se je napravila, kakor da je prišla nakupovat, pa je hotela na skrivaj izmakniti nekaj kosov blaga. Iz trgovine so poklicali stražnika, ki je nezgodno odšel na policijo, in tam so med zasliševanjem odkrili v nji zagrebško žeparico, ki je bila prišla v Ljubljano z znano Sapejevo, zdaj že po večini zaprtu tatinskemu družbu. Sapejevi tatovi so na velešojma nastopali v trojках, v katerih slednji je bila ena ženska. Medtem ko so bili vsi moški člani družbe aretirani že prve dni velešojma, je ženskam uspelo pobegniti. Po večini so se žeparice takrat vrstile v Zagreb, ena sama izmed njih, ki je zdaj prišla za zapaha, pa se je po poslih zadržala v Ljubljani. Kakor je pokazala preiskava, je bila gotovo naj sposobnejša 'n najpogostejša med tujci. Zdal bo s svojimi tovariši poročala na Kralja Petra trg, da skupaj z njimi počaka sodbe.

u. **Tatinska cigana.** V neki trgovini s kruhom v Somškovi ulici sta se znašla dva na zmagaj precej dostojna, skoraj gosposka cigana. Kupila sta vsak 1 kg kruha in plačala s tisočakom. Ko je trgovka štela drobiž, pa je eden izmed njih na skrivaj izmaknil z mize 200 Din, a tatvino so domači opazili, ko sta bila znikavta že za devetim oglom.

Elitni Kino Matica
Senzacija za lovce in ljubitelje narave.
Divje koze in kozorogi
posneti v triglavskem pogorju se predvajajo danes in naslednje dni. kot dopolnilo. — Film je posnela ekspedicija Ufe.

Iz Maribora

u. **Mitropolit Dostje v Mariboru.** Predstavniki pravoslavne cerkvene občine so včeraj pozdravili mitropolita Dostjeja, ki se je vračal iz Prage, kjer je, kakor znano, blagoslovil novo pravoslavno cerkev, v Zagreb. Zanimal se je zlasti za stavbo tukajšnje pravoslavne cerkve Lazarice.

u. **Rotovski novice.** Svojemu mandatu v novem občinskem svetu sta se odpovedala tukajšnji industrialec Anton Tavčar in ravnatelj »Putnika« J. Loos.

Gledališče ostane zaprto danes in jutri. Radi nenadne obolevosti igralca g. Furjana, ki ima vodilni ulogi pri »Izdajci pri Novari« in »Tartuffu«, ne more biti napovedani predstavi danes v soboto in jutri v nedeljo.

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4, 7. in 9¼ zvečer
premiera prekrasnega vefilma po
znanem romanu
SORRELL IN SIN
v katerem igra glavno vlogo slavni
traged H. B. WARNER
V nedeljo ob pol 11. uri matineja.
ŽENA BREZ PIZAME
Vstopnina 3.50 Din.

u. **Precej smeha je bilo** v četrtek zvečer v gledališču ob premieri Molierove komedije »Tartuffe«, ki je prav dobro uspeła. Motila je le katastrofalna praznina po partemih in ložnih sedežih.

u. **Iz dramske šole.** Pričetek pouka v dramski šoli režiserja J. Koviča bo jutri v nedeljo ob 9. popoldne v gledališki poskusni dvorani.

u. **Odprta noč in dan so groba vrata...** V Stritarjevi ulici št. 8. v Studencih je umrl v starosti 78 let upokojeni strojevodja in hišni posestnik Ivan Legat, oče tukajšnjega trgovca g. A. R. Legata. Zalujočim naše iskreno sočutje!

u. **Izsledeni »atentatorje«** Zadeva razbitih porcelanskih izolatorjev ob naši meji in skrivnostnih »atentatorjev« je sedaj pojasnjena. Orožniki so izsledili devet fantafinov, starih od 10 do 12 let, ki so izvršili napade na brzojavne drogove. Tudi je pojasnjen sedaj »atentat« na ljutomerski vlak s položenim tramovjem preko proge pri Zerovincih. Tudi v tem primeru so orožniki odkrili voditelja teh atentatorjev v osebi nekega 12-letnega dečka.

u. **Srečno naključje je bilo**, da ni usnjat Horvat ustrelil v četrtek zvečer posestnika Komarja v Nasipni ulici. Nekaj strelav je šlo tik ob glavi. Toliko dodatno k našemu večeršnjemu poročilu o pobreskem samomoru.

u. **Tajno shajališče »adamitov«** so odkrili orožniki na Pobrežju. Zadeva ki jo ima sedaj v rokah sresko načelstvo, bo imela svoje odmeve najbrže pri sodišču.

u. **Domačiji gorijo.** V Spodnjih Hočah je v četrtek ponoči pogorelo gospodarsko poslopje posestnice Roze Pahičeve. Živino se je posrečilo v zadnjem hipu rešiti. Mariborskim, hočkim, razvanjskim, bobovskim pobreskim in hotinjskim gasilec se je posrečilo, da so ogenj lokalizirali. Pahičeva trpi škodo 50.000 dinarjev.

u. **Nezvestnega in z lizolom zastranjenega** so prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico 50 letnega delavca Ivana T. iz Studencev. Nahaja se izven nevarnosti.

Iz Celja

u. **Odbor za izvedbo komemoracije ob obletnici smrti Viteškega kralja** je sklenil, da bo svečanost v sredo ob 10. pred mestnim poglavarstvom, v primeru slabega vremena pa v Narodnem domu. Najprej bodo združeni pevski zbori za peli žalostinko »Umrli je mož«, sledil bo žalni govor predsednika občine, svečanost pa bo zaključila državna himna. Med komemoracijo bo na balkonu častna straža dveh Sokolov in dveh gasilec. Hišni posestniki naj izobesijo ta dan črne zastave.

u. **Novi sreski načelnik** je prevzel posle, včeraj ob 10. se je dosedanj sreski načelnik g. dr. Ivan Vidmar poslovil od osebja sreskega načelstva. Nato je novi sreski načelnik g. dr. Ivan Zobec obšel vse pisarne in se seznanil z osebjem.

u. **Sprememba v posesti.** Tvrdka Daniel Rakusch je kupila znano Majdičovo veletrgovino z železom »Merkur« na Kralja Petra cesti. Tako je spet prešlo veliko slovensko podjetje v nemške roke.

u. **Zanimanje za novo sezono celjskega gledališča** se je v zadnjih dneh povečalo. Svetujemo interesentom za abonma, da se čimprej prijavijo knjižarni »Domovini«.

u. **Skupščina koroških Slovencev.** 20. oktobra ob 9. (nedelja) bo v Narodnem domu občini zbor Kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Na predvečer bo družabna zabava.

u. **Vlomilec na delu.** Ko se je vrnil primarij dr. Steinfelner v sredo zjutraj s tridesetnega dopusta, je ugotovil, da je med njegovo odsotnostjo nekdo vlomil v stanovanje v Frankoponovi ulici in odnesel je kleno žepno uro, pravokotno namizno budilko, srebrno doro za cigarete, belgijski brownin in samokres na bobenček v skupni vrednosti 1600 Din. Vlomilec je poskušal vlomiti tudi v predal neke mize, kjer je bila shranjena večja vsota denarja, a mu ni uspelo. Policija je že dognala, kdo je vlomilec. — V noči na ponedeljek pa je nekdo vlomil v čebelnjak učitelja Ivana Petraka pri okoliški šoli in odnesel iz treh panjev vse med ter pobil mnogo čebel. Škoda je 1300 Din.

u. **Tatinski posli.** v ponedeljek je nekdo ukradel zasebnici Elizabeti Baumgartnerjevi denarnico z listinami. Aretiran je bil 26letni mesarski pomočnik Rudolf B. iz Zgornje Pirošice pri Kostanjevici, ki je tatvino po daljšem oklevanju priznal. — V soboto je nekdo ukradel delavcu Alojziju Dnebrniku 1500 Din vredno kolo. Istega dne okrog 13. je nekdo izmaknil delavcu Karlu Čuku s Frankolovega izpred celjskega načelstva 900 Din vredno kolo. — Praktikantu Francu Sodinu s Spodnje Hudinje je ginila iz nezaklenjenega stanovanja obleka za 900 Din. — V nedeljo je nekdo ukradel gostilničarki Pavli Hilgertovi s Spodnje Hudinje 1000 Din vredno žensko kolo. Ogrodje kolesa so našli v torek v potoku pod Bežigradom.

u. **Samo še danes je čas.** da si nabavite srečke za novo kolo državne razredne loterije v podružnici »Jutrac«.

u. **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 vefilim »Džungla smrti« in zvočni tednik.

Iz Trčiča

u. **Kino predvaja danes in jutri vefilim »Pesem z neba«.** Poje Jan Kiepur.

Z Jesenice

— Sokolsko društvo priredi v nedeljo 6. t. m. ob 20. v Sokolskem domu telovadno akademijo, na kateri bo sodeloval tudi društveni salonski orkester. Nastopili bodo vsi oddelki z raznimi skupinskimi in ritmičnimi prostimi vajami. Člani bodo nastopili tudi na drogu.

— Stavba sezona je letos pri kraju. Bila je gotovo najslabša od vseh povojnih let. V vsej občini so letos zgradili samo 6 hiš, eno je lastnik razširil, pri dveh so napravili prizidke, eno hišo pa se gradijo. Tudi mestna občina ni mogla izvršiti letos svojega gradbenega programa. Za dosedaj investicijskega posojila so predpisali tako kompromisne, da bi najbrže preteklo še nekaj mesecev, preden bo likvidirano posojilo za zgradbo prepotrebnega gasilnega doma, mestne ubožnice, za razširitev poslopja meštanske šole in za podaljšanje vodovoda vzdolž Jadranske ceste.

— Kino Radio predvaja danes in jutri ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) večerim »Melodija aroca«. Bogati dodatki. Sledi »Dolarski princ«.

Iz Hrastnika

h— Sadjarsko predavanje se bo vršilo v nedeljo 6. t. m. ob 15. v deški šoli. Predaval bo strokovnjak g. Andrej Skulj iz Ljubljane. Vstopnine ne bo in vabljeni so vsi.

h— Obrtno-nadaljevalna šola je pričela z rednim poukom 1. t. m. Za vaje je pouk ob ponedeljkih, sredo in nedeljah, za vaje pa ob torkih, sredo in petkih. Poučuje se po na novo predpisanih učnih načrtih. Poleg spisa, računstva in risanja se poučuje zemljepis, zgodovina, higijena in verouk. Zaradi tega bo letos nekaj več ur kakor prejšnja leta. Šola obiskuje okrog 90 vajencev in vajenk, poučuje pa 8 učnih moči.

Gospodarstvo

Revizija cestne trase Ljubljana-Sušak

Posebna komisija je včeraj pričela poslovati

Minister za gradbe g. inž. Miloš Bobić je z aktom (M. G. br. 28.067/35) od 22. septembra t. l. pooblastil kr. bansko upravo v Ljubljani, da v sporazumu s kr. bansko upravo savske banovine odredi komisijo, ki naj pregleda traso nove ceste Ljubljana-Sušak ter nadalje postopa po §§ 24 in 12 Zakona o nedržavnih cestah. S tem je g. minister ugodil predlogom naše banske uprave, glede revizije predlagane trase avtomobilsko ceste Ljubljana-Sušak.

Kr. banska uprava dravske banovine je sporazumno s kr. bansko upravo v Zagrebu sklical revizijsko komisijo, ki se je 4. t. m. ob pol 11. uri sestala pri tehničnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani. Naša banska uprava je v to komisijo poslala g. inž. R. Zajca, inž. Karla Orla, inž. L. Geržina in inž. A. Matka. Kot zastopnika tehničnega oddelka banske uprave v Zagrebu sta delegirana g. inž. Mladen Tomič in inž. Mihovil Delak. Nadalje so sestanku prisostvovali g. podpolkovnik Ilija Golubović za dravsko divizijsko oblast ter g. inž. Matko Prelovšek in inž. Janko Mačkoveš za mestno načelstvo ljubljansko. Akcijski odbor na Sušaku je zastopal njegov predsednik g. Gjuro Ružič, ljubljanski akcijski odbor pa tajnik inž. M. Šuklje.

Vodja komisije g. inž. Zajec je v uvodu razložil naloge, katere je ministrstvo za gradbe namenilo komisiji. V prvi vrsti naj se pregleda trasa, predlagana po banki upravi dravske in savske banovine na

temelju poročila strokovne komisije, ki je v dneh od 4. do 13. julija t. l. pregledala teren in določila generalno smer nove ceste. Nadalje naj komisija predlaga kategorijo te nove ceste. Prvi dan si bo ogledala predlagani izhod iz mesta Ljubljane, oziraje se na odobreni regulacijski načrt. Dne 5. t. m. odpotuje komisija na traso v smeri proti Prezidu, kamor bo prišla nedeljo 6. t. m. zvečer. Če mogoče, bo komisija 9. ali 10. t. m. že na Sušaku, kjer se naj sestavi poročilo komisije s potrebnimi predlogi glede definitivne trase in glede kategorije ceste.

Potek trase skozi ljubljanske mestne občine se bo določil sporazumno z upravo te občine in bo šel kolikor mogoče ravno črtno v smeri, ki veže križišče ob Tržaski cesti z Lžansko cesto, na katero naj se priključi pri Mokarju (na levem bregu lšce). Komisija si je ogledala ta potek in je ugotovila, da se more problem zadovoljivo rešiti brez znatnejših težav.

Čim bo komisija izvršila svoje delo, bo mogel g. minister za gradbe odobriti traso, nakar naj tehnični oddelki obeh banskih uprav nemudoma pričeta z izdelavo podrobnih načrtov in stroškovnikov. Na ta način bodo načrti že v prvih mesecih leta 1936 izdelani. Potem preostane samo še glavna stvar: financiranje nove velike ceste Ljubljana-Sušak, ki naj bo pričetek lepše gospodarske bodočnosti naše dežele!

Naše plinarne

Gosp. Ivan Trohar iz mestne plinarne v Zagrebu je sestavil zanimivo statistiko o proizvodnji in potrošnji plina v naši državi v lanskem letu. V naši državi imamo 13 plinarn, pri katerih je znašala lani proizvodnja plina v kubičnih metrih:

Zagreb	6.482.800 m ³
Ljubljana	2.055.400 »
Split	946.100 »
Maribor	779.100 »
Sarajevo	737.800 »
Novi Sad	566.300 »
Osijek	517.000 »
Subotica	344.600 »
Bjelovar	293.600 »
Pančevo	234.200 »
Celje	144.100 »
Vinkovci	143.000 »
Slavonski Brod	85.900 »

Skupaj je znašala proizvodnja vseh jugoslovanskih plinarn v preteklem letu 13.320.000 m³, t. j. za 263.500 m³ manj nego v prejšnjem letu. Najbolj se je povečala proizvodnja plina v Zagrebu (za 141.000 m³) in v Ljubljani (za 67.000 m³). Nekoliko se je tudi dvignila proizvodnja v Pančevu, Brodu in Bjelovaru. Nazadovale pa je proizvodnja prevsem v Subotici (za 119.000), v Sarajevu (za 93.000), nadalje v Osijeku, v Vinkovcih, Novem Sadu, Celju in Splitu. Od skupne proizvodnje je lani odpadlo 63,4% na privatno potrošnjo, 20,2% na javno razsvetljavo, 4,9% na lastno potrošnjo in 11,5% na izgube v omrežju. Pri plinarnah v Sloveniji so bili odstotki naslednji: privatni konzum: Ljubljana 64,1%, Maribor 82,2%, Celje 84,1%; javna razsvetljava: Ljubljana 18,8%, Maribor in Celje 0; lastna potrošnja Ljubljana 8%, Maribor 2,6%, Celje 7,2%; izgube v omrežju Ljubljana 8,1%, Maribor 15,2%, Celje 8,7%.

Vse plinarne so lani potrošile 31.200 ton premoga, od tega 910 ton domačega, 2046 ton angleškega, 17.882 šleskega in 11.231 ton ruskega. Najcenejši je plin v Ljubljani, kjer znaša cena za privatno potrošnjo 2,50, za industrijo pa 1,60 do 1,90 Din za m³, v Zagrebu 2,50 odnosno 2,25 Din, v Mariboru za prvih 5 m³ mesečno po 5 Din za vsak nadaljnji kub. meter 2 Din (enako za industrijo), v Sarajevu za privatni konzum 3 Din, za industrijo 2,10 do 3 Din, v Novem Sadu 3,50 Din odnosno 2,50—3 Din, v Osijeku 3,80 Din odnosno 3 Din itd.

Od leta 1925 — 1934 se je proizvodnja plina v naši državi povečala od 10,3 na 13,3 milijona m³. Najbolj se je dvignila proizvodnja zagrebske plinarne od 3,1 na 6,4 milijona m³, največji padec pa beleži osiješka plinarina od 2, na 0,5 milijona m³ kar je zvezi z okolišnostjo, da je leta 1926 prišla v obrat mestna električna centrala. Pri ljubljanski plinarni pa se je proizvodnja dvignila v istem razdobju od 1,31 na 2,06 milijona m³.

Dotok zlata in deviz pri Narodni banki

Tudi v najnovejšem izkazu od 30. septembra zaznamuje Narodna banka ponovni dotok zlata in deviz, in sicer v znatnem znesku 33,5 milijona Din (v tretji četrtini septembra 18,4, v drugi četrtini 25 milijona). Od tega dotoka odpade 12,5 milijona Din na povečanje zlate in devizne podlage, ki je narasla na 1396,4 milijona Din, ostalih 21,0 milijona Din pa na povečanje deviz izven podlage, ki so se povečale na 280,5 milijona Din. Kakor je podoba je tudi v prihodnjih mesecih pričakovati nadaljnji dotok zlata in deviz, ker se je pričela jesenska izvozna sezona. Če primerjamo sedanje številke glede podlage in deviz izven podlage s številkami po izkazu na dan 22. januarja t. l., ko je bilo izvršeno razčiščenje bilance Narodne banke, tedaj vidimo znatno povečanje pri obeh postavkah, kakor sledi (v milijonih Din):

	22. jan. 30. sept. razlika
podlaga	1286,5 1396,4 +109,9
dev. izv. podl.	108,1 280,5 +172,4
skupaj	1394,6 1676,9 +282,3

Kakor kaže gornja primerjava se je od 22. jan. do 30. septembra zlata in devizna podlaga povečala za 110 milijonov Din, devize izven podlage pa so narasle za 172 milijonov Din, tako da znaša skupno večanje zlata in deviz v te m času 282 milijonov Din. Ker pa se gornje vrednosti računajo po starih stabilizacijskih tečajih, je treba pribiti še 28,5%, tako da znaša v resnici dotok zlata in deviz v času od 22. januarja do konca septembra 362,7 milijona Din. Čeprav odpade pretežni del tega dotoka na devize izven podlage, ki se ne vtejejo v kritje, je vendar ta dotok zlata in deviz pripomagal, da se je lahko povečal obtok bankovcev, ne da bi s istostasno zmanjšalo odstotno kritje. V najnovejšem izkazu je obtok bankovcev zabeležen v višini 4777 milijonov Din in je sedaj obtok bankovcev za 479 milijonov večji nego lani ob istem času. Pri tem pa so tudi obveznosti na pokaz, za katere je potrebno enako kritje, kakor za obtok bankovcev, nasproti istemu času lanskega leta za 100 milijonov večje in znašajo sedaj 1261,9 milijona Din.

Menična in lombardna posojila so pretekli teden narasla za 13,8 na 1807,8 milijona Din, vendar pa so pri tej vsoti še vedno za 26 milijonov Din manjša nego lani v tem času.

Ob koncu septembra je znašalo kritje obtoke bankovcev in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah 29,71%, v samem zlatu pa 29,09%.

Gospodarske vesti

— Funkcionari prisilnih organizacij in volivne v gospodarske zbornice. Včeraj smo objavili vest agencije Avala, da je ministrstvo za trgovino in industrijo na podlagi čl. 22 uredbe o volitvah svetnikov zbornice izdalo pojasnilo, po katerem morajo člani upravnih in nadzorstvenih odborov strokovnih prisilnih organizacij poprej oddati ostav-

ko na ta mesta, če mislijo kandidirati na bližajočih se volitvah za zbornice. Sedaj je trgovinsko ministrstvo izdalo komunik, ki pravi, da ta vest ni bila nobena uradna objava, niti je v skladu z določbami uredbe o volitvah svetnikov zbornic, ker določa člen 22, te uredbe izrečno, da morajo kandidati, ki so člani upravnih in nadzorstvenih odborov prisilnih združenj, podati samo izjavo, da bodo podali ostavko za svoje mandate v združenjih, če bodo izvoljeni za člane zbornic.

Podaljšanje predkoncesije za vzpenjačo na Pohorje. Z odlokom prometnega ministra je podaljšana predkoncesija za trasiranje in pripravljala tehnična dela za vzpenjačo na Pohorje, in sicer za eno leto (do 20. junija 1936).

— Obrtniški zbor. Na pobudo obrtnih združenj za dravsko banovino v Ljubljani bo 6. oktobra v Celju splošni obrtniški zbor. Prireditelji so poslali vabila vsem obrtnim organizacijam v državi, naj se udeležijo zbora, kjer bodo razpravljali o vseh perečih vprašanjih obrtništva. Po končani razpravi bo glasovanje o konkretnih sklepih, ki naj veljajo za obrtništvo vse države. Sklepe bodo izročili pristojnim ministrstvom v rešitev.

Kmetijska statistika. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo tiskano publikacijo: »Poljoprivredna godišnja statistika za leto 1934«, ki vsebuje podatke o površinah ter pridelkih poljedelskih sadežev, vinogradništva, sadjarstva in živinoreje; dalje o izvozu in uvozu kmetijskih pridelkov in izdelkov, domače živine ter nje proizvodov, divjačine, kmetijskega orodja, strojev in drugih potrebščin za kmetijstvo. Knjiga stane 70 Din. Interesanti si morejo podatke iz te publikacije izpisati pri kmetijskem oddelku kralj. banske uprave in sreskih načelnstvih, za kar je vložiti s 5 Din kolekovanje prošnje.

— Cene vinskemu moštu. Marljiva podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru je sklicala za nedeljo 29. pr. m. zborovanje vinogradnikov, ki se ga je udeležilo lepo število interesentov. Na dnevnem redu sta bili dve glavni točki: zaščita ljutomerskega vina in določitev minimalnih cen letošnjemu vinskemu moštu, ki bo prav dobro kakovosti, ako bo vreme še zadnjih 14 dni ugodno. O prvem vprašanju, ki je za vinogradnike življenjske važnosti, je poročal kletarski nadzornik, g. direktor Zmavc. Dejstvo je, da se prodaja pod imenom ljutomersčana vino iz raznih vinskih okolišev in celo iz Banata. Da se ohrani sloves našega vina, je bil izvoljen zaščitni odsek podružnice, ki bo zbiral prijave onih vinogradnikov, ki žele za ime svojega pridelka zaščito in jo bo skušal izposlovati. Glede cen je bilo sklenjeno, naj zahtevajo vinogradniki določene minimalne cene, naj ne nasedajo vestem, ki jih širijo oni, ki bi radi po samotno nizkih cenah prišli do letošnjega pridelka ter naj rajši s prodajo ne koliko počakajo. Cene so nastopne: za mošt do 16° sladkorja 3 Din, do 18° 4 Din, nad 18° 4,50 Din, za finejšje sorte od 5 Din navzgor. Zeleti je, da bi ta akcija v korist našega vinarstva uspeła.

Dobave. Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave členkov za radiatorje centralne kurjave. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave brusnih kamnov. Dne 8. t. m. se bo vršila pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu očetna licitacija glede dobave 750.000 kg jekla, dne 28. t. m. pa glede dobave 11.500 kg papirja. Dne 12. t. m. se bo vršila pri Javni borzi dela v Splitu očetna licitacija glede dobave inventarja za delavaca prenočišča. Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg čaja. Dne 8. t. m. se bo vršila pri komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave pisarniškega materialja.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. oktobra ponudbe glede dobave 100 kg mila, 100 kg ode, 50 kg amonijakove sode, 15 kg barve ter glede dobave 20.000 električnih vžgalnikov, do 17. oktobra pa glede dobave 30 stolov, 6000 kg masti za jamske vozčke, 6000 kg tračnikov in 1000 hrastovih prago. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave železnih vijakov, zakovic, matic, žebeljev, do 26. t. m. glede dobave šarnirjev, ključavnic, azbestnega materialja, kavčukastega materialja, smirka, voska, stearinških sveč, grafit, magnezije, karbida, itd. Druga hidroplanska komanda Divulje sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave železnega materialja. Dne 4. novembra se bo vršila pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija glede dobave maziva, 6. novembra pa glede dobave motvoza za plovne ednice. Dne 15. t. m. se bo vršila pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu očetna licitacija glede dobave 5000 parov usnatih copat. Dne 21. t. m. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave 1.500 parov planinskih smučarskih čevljev. Dne 29. t. m. se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu pismena licitacija glede dobave medenine, 5. novembra pa glede dobave motornih čolnov. Dne 29. t. m. se bo vršila pri upravi smodnišnice v Kamniku očetna licitacija glede dobave 600.000 kg amonijevnega solitra.

Borze

4. oktobra.

Na ljubljanski borzi je deviza Trst danes ponovno nekoliko popustila, dočim se je Newyork učvrstil. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi nespremenjeno 8,58—8,68. V zagrebskem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,6450, v angleških funtih po 234,82, v grških bonih po 31,50 in v španskih pezetah po 5,6050. Na zagrebskem efektivnem tržišču je vojna škoda v pričetku prometa popustila na 353 zaključek, pozneje pa je bil promet po 356 (v Beogradu po 357—358). Promet je bil tam samo še v 6% begluške obveznicah po 62 (v Beogradu po 64,50).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2956,73—2971,33, Berlin 1755,63—1769,50, Bruselj 738,11 do 743,17, Curih 1424,22—1431,29, London 213,84—215,90, Newyork 4342,15—4378,47, Pariz 288,10—289,54, Praga 181,12—182,22, Trst 354,67—357,75.

»Riviera«
zobna pasta

daje ustam prijeten in osvežujoč vonj, temeljito odstrani hitro zobni kamen in ohrani zdrave in bele zobe. To pasto uporabljajo v vseh kulturnih državah

Curih. Beograd 7, Pariz 20,23, London 15,0550, Newyork 307,375, Bruselj 51,8750, Milan 24,9750, Madrid 41,90, Amsterdam 207,45, Berlin 123,45, Dunaj 57,50, Stockholm 77,65, Oslo 75,65, København 67,25, Praga 12,73, Varšava 57,80, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 355—357, za okt.-dec. 358 bl., 7% invest. 76—78, 7% stabiliz. 80 bl., 7% Blair 67—69, 8% Blair 76—79, 6% begluške 60—61; delnice: PAB 228—230, Trboveljska 100—110, Sečurana Osijek 130 den.

Beograd. Vojna škoda 357,50—358 (357 do 358), 7% invest. 81 bl. (80), 7% Blair 68 do 69 (68,50), 6% begluške 64—64,50 (64,50) 4% agrarne 45 bl.

Blagovna tržišča

Hmelj

Zalec, 4. oktobra. Ponovno poživljenje povpraševanja. Lahna utrditev cen pri najslabšem rdečem in pri najboljšem (Ausseth) hmelju, za katerega so posamezniki ponujali tudi nad 80 Din. Položaj čvrst. Hmeljski tržni nadzornik.

Žito

+ Chicago, 4. okt. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 105,50, za maj 104; koruza: za dec. 61, za maj 59,75.

+ Winnipeg, 4. oktobra. Začetni tečaji: pšenica za okt. 95,25, za dec. 95,50, za maj 99,50.

Košajncev samokres se je »slučajno« sprožil...

Podrobnosti iz preiskave o razbojnikovih zločinih

Maribor, 4. oktobra. »Samokres se je kar sam sprožil...« Tako nekako je izpovedal tolovaj Franc Košajnc pri zaslišanju od strani preiskovalnega sodnika, ki je zadevo vzel takoj v roke. Košajnc je opisal preiskovalnemu sodniku dogodek tako, kakor da bi ga bil Sladek od zadaj tako prijel, da je ta njegov prijem povzročil mehanično sproženje samokresa, ki ga je imel Košajnc v roki, ne da bi bil on (Košajnc) hotel sprožiti ali pa samokres proti Sladku direktno naperil. Samokres se je torej — tako trdi Košajnc — »kar sam sprožil« v trenutku razburjivosti in nekontrolirane situacije. Tudi je Košajnc izjavil preiskovalnemu sodniku, da ni ubil nikakršnega paznika v Celju, pač pa da je ob neki priliki zadal pazniku Macarolu le-

žajo poškodbo s kamnom. Glede priznanja izvršenih vlovov je vztrajal pri dosedanjih izpovedbah na policiji.

Košajnc je izgubil uro... Sedaj iščejo, kdo ima dragoceno srebrno kilom. uro, ki jo je bil Košajnc ukradel ob nedavnem vlovu rodbini Erben pri Gradcu in ki jo je bojda imel Košajnc pri zasledovanju v Gregorčičevi ulici na roki, pa jo je med begom izgubil. Eventualni najditelj naj uro odda tukajšnji policiji.

In Pajman?... Drzni vlomilci so udri v Dovečarjevo trgovino na Koroški cesti 84 in odnesli raznega blaga in nekaj drobiža. Vršijo se poizvedbe, v koliko bi mogli biti pri tem vlovu soudeleženi Jože Pajman ki se potika po Kozjaku, kakor se glasijo informacije.

Društvo za znanstveno preiskavo Prekmurja

Murska Sobota, 2. oktobra.

Letos konec junija je bilo ustanovljeno Prekmurjsko muzejsko društvo. Njegov namen je: zbirati na področju Prekmurja predmete zgodovinskega, narodopisnega, knjižnega in umetnostnega značaja ter gojiti smotno znanstveno preiskovanje ozemlja med Muro in Rabo. To je nujno, ker more le pokrajinsko organizirano delo doseči zadovoljiv uspeh.

29. septembra je bil I. redni občni zbor društva v Murski Soboti. Udeležila se ga je zlasti mlada inteligenca. Obširno je poročal podpredsednik prof. Vilko Novak o prekmurkem pisatelju Jožetu Košiču (1788—1867). Bil je prvi med pisatelji, ki je v prekmurkem narejavo pisal posvetne knjige, dasi je bil duhovnik. Predavatelj je razbral uvod Košičeve madžarske slovnice v prekmurščini (izšla 1833.) in delo »Zobrisani Sloveni in Slovenka med Murov in Rabovo« (okoli 1845), ki ga je Košič priredil deloma pod uplivo Slovnoslovskega dela »Blaže in Nežica«. Zanimivo Košičevo delo je madžarska zgodovina, izšla 1848, ki govori v precej neprijetnem tonu o Madžarih. Referat prof. Novaka, ki je o Košiču že objavil nove izsledke v »Časopisu za zgodovino in narodopisje« (1934), je bil sprejet z odobravanjem.

V dobi treh mesecev in še med počitnicami se je odboru vendar posrečilo, da je dvignil število članstva nad sto. Dalje je izvršil oboro mnogo podrobnih del za utrditeljno novo zasnovanega društva. Doslej je zbranih že mnogo predmetov za muzej, zlasti obsežna je knjižnica prekmurjskih tiskov in literature o Prekmurju. Toda pomanjkanje primernega prostora zelo ovira razvoj muzejske zbirke. Nujno je, da pride soboški grad čim prej v last občine in da dobi v gradu prostore tudi prekmurški muzej. Edino na ta način se bo delovanje društva res uspešno razmahnilo.

Občni zbor je izvolil v novi odbor skoro vse prejšnje odbornike. Sledil je razgovor o izdajanju društvenega glasila in o nabiranju narodopisnega gradiva. Zanimanje navzočih za ta vprašanja je pokazalo, da bo društvo uspešno izvrševalo svoj namen.

Žrtev gostilniškega pretepa

Ljutomer, 4. oktobra

Gostilničar Prelog v Mavšincih je v nedeljo priredil muziko. Med plesalci je bil neki Belović iz Saferskega v občini Strigovi. Gostilničar mu je na prošnjo shranil sukno, katero mu je pozneje spet izročil. Kljub temu pa je Belović od gostilničarja iznova zahteval sukno, ki jo je moral naložiti sam skril. Iz prepira se je razvil pretep. Belović je z žepnim nožem napadel gostilničarja in mu ga zasadil v levo in v srčno stran prsi. Na srečo je reziho zadelo

rebro, sicer bi bila rana smrtonosna. Ranjen je še neki udeleženec pretepa. Gostilničarja so morali takoj odpeljati z avtom v Ormož. Belović pa je pobegnil in ga orožniki še niso našli.

Preiskava o umoru Penkove

Ljubljana, 4. oktobra.

V začetku junija je vzbudilo senzacijo odkritje trupla nekdanje bogate Američanke sedajne previzitarke in berčice, 57-letne Marije Penkove, ki so jo našli utopljeno v potoku Rakci v bližini vasi Podrečje, občina Dob pri Domžalah. Penkova je 27. februarja izginila z doma in se ni več vrnila. Ob najdbi so mnogi znaki na močnem nagibnem trupu kazali, da je bila Penkova umorjena. Kot osumljenca umor sta bila aretirana 30-letni mizarski pomočnik France Hribar iz Podrečja, ki je bil obvezan dati pokojni vžitek, in njegov znanec 36-letni klobučarski pomočnik Jože Pir, Miha Hribar iz Podrečja in 4 ženske pa so bili obdolženi, da so sodelovali posredno pri umoru in da so vedeli za zločinški naplek. Vsi so bili »zročeni ljubljanskemu kazenskem sodišču. Preiskovalni sodnik je zdaj v glavnem končal preiskavo. Državno tožilstvo se bo prihodnje dni odločilo, proti katerim osumljenecem se ima dvigniti obtožba zaradi umora Penkove. Iz preiskovalnega zapora so bili sedaj izpuščeni na prosto: Marija Dolničarjeva star., tača glavnega osumljenca Hribarja, njena hčerka Marija in Miha Hribar. Ostali osumilci so bili pridržani v sodnih priporih.

Priprave Maribora za marsejsko obletnico

Maribor, 4. oktobra.

Kakor druga mesta bo tudi naš Maribor dostojno počastil prvo obletnico tragične smrti našega Viteškega kralja Aleksandra. Da pa bo počastitev čimbolj dojetna, so se sestali nocoj v mestni posvetovalnici predstavniki vseh nacionalnih, narodnoobrambnih, kulturnih, prosvetnih, socialnih, gospodarskih in stanovskih organizacij Maribora, kakor tudi ravnatelji vseh srednjih in meštanskih šol, upravniki in upravitelje vseh osnovnih šol, zastopniki državnih, vojaških in cerkvenih oblastev. Porazgovorili so se obirnó in temeljito za čim dostojnejšo počastitev spomina kralja. Sklenjeno je bilo, da bodo dopolnile pietetne svečanosti po vseh cerkvah in šolah, ob 18. pa bo velika svečanost na Glavnem trgu. Ob tej priliki zapoje Ispavčeva župa dve pesmi, a vojaška godba zaigra žalostinko, mestni župan pa bo imel komemorativni nagovor. Izvoljen je bil ožji odbor, ki bo izdelal podroben načrt za spominski svečanost. Društva bodo svoje članstvo sama pozvala naj se komemoracije udeležijo v čim večjem številu. Mestna občina bo izdala še poseben pro-

SREČKE ZA NOVO KOLO

DRŽ. RAZR. LOTERIJE SO DOSPELE

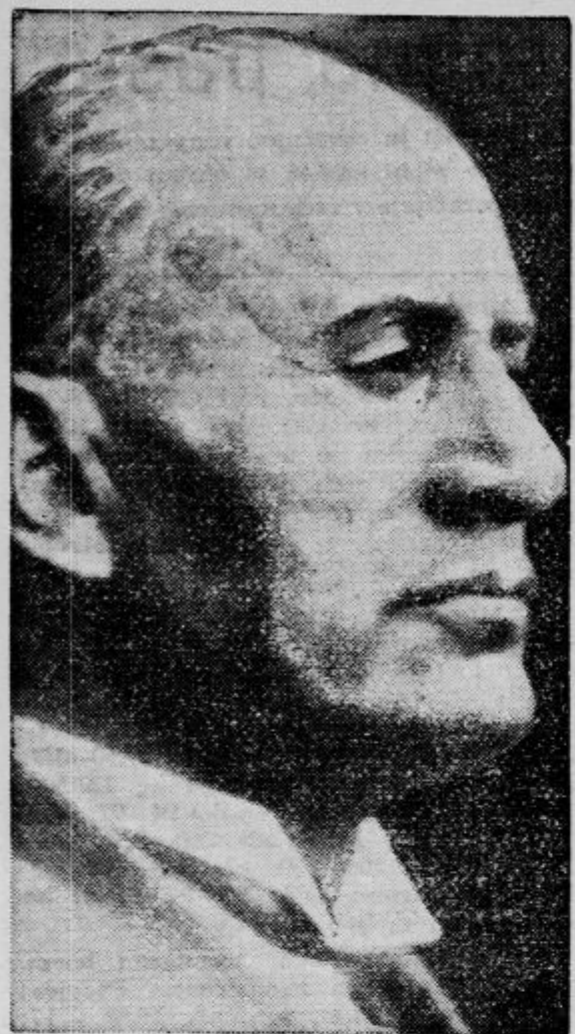
Prvo zbranje se bo vršilo 9. in 10. oktobra. Segajte po srečkah, ki prinesejo v vsakem kolu mnogim blagostanje in izdatne denarne pomoči. Srečke morete kupiti v vseh poslovalnicah »Jutra« in v podpisani hranilnici

ZADRUŽNA HRANILNICA R. Z. Z. O. Z.

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 19.

Krvavi ples na vročih črnih tleh

V italijanskem bombarderju nad Abesinijo — Z avtomobilom vzdolž bojišča — Voda, poglavitni zaveznik Abesincev

Mussolini: (na dan splošnega alarma v Italiji): »Abesinija! Stirideset let smo imeli z njo potrpljenje. Zdaj nam je dovolj!«

Floyd Gibbons, posebni poročevalec International News Service pri italijanskem generalnem štabu piše iz Asmare 30. sept. Danes sem prvič »pogledal« v Abesinijo. Grof Ciano, Mussolinijev zet, je obletel z malo italijansko fronto in njene rezervne pozicije. Letela sva tudi proti jugu, kjer sem iz višine 3000 metrov mogel opazovati razdrapano podobo goratega ozemlja v provinci Tigre, koder teče v globoki strogi reka Mareb skozi skalovje. Dvesto tisoč mož počiva noč to noč v mejnem pasu 15 km širokega ozemlja,

na drugi strani pa čaka neznan število vojščakov Haile Selassija. Ta dežela je najbolj brezupno ozemlje, kar sem ga kdaj videl. Jaz ne bi dal zanj niti pare, toda Italijani ga hočejo imeti. Pripravljeni so boriti se zanj, zakaj, vedo pač sami.

Polet je bil zame prijetno iznenađenje. Kmalu so završali trije motorji bombnega letala Capronijevga tipa. H krmilu je sedel grof Ciano. Imel je na prsih prišito mrtvaško glavo in besedo »Desperata« ime, ki ga je dal pred trinajstimi leti neki skupini mladih fašistov, ko je stopal ob Mussolinijevi strani v pohodu na Rim. Opazil sem, da nosi grof ta znak tudi na svoji uniformi nad srcem. Ne morem povedati, kdo se je najbolj desperadno počutil v tren., ko smo zavzeli prostore v bombarderju. V letalu namreč ni bilo sedeža razen enega pri krmilu.

Z grmečim truščem smo se dvignili v zrak. Grof Ciano je sedel pri krmilu, poleg njega je stal vitez pomožni pilot. Ko smo dosegli 700 m višine, je Ciano poslal pomožnega pilota zadaj in prosil mene, naj prisedem k njemu. V ta namen sem se moral zavrteti skozi odprtino. Bil sem resnično vesel, ko se mi je to posrečilo. Toda smejal sem se samo zaradi lepšega.

Z vetrom, ki nam je pihal z brzino 50 km na uro v hrbtu, je zavil grof Ciano proti jugu. Često je ravnal krmilo samo z eno roko, z drugo pa mi je razkazoval vasi in ceste globoko spodaj. Pompozni pilot nam je postregel tudi z zemljevidom, na katerem sem videl gore daleč na jugu. Te gore stoji kakor naložene druga vrh druge. Nad njimi so se zbirali temni oblaki, pač najtemnejši, kar sem jih videl v svojem življenju. Navzlic koncu deževne dobe, kar so proslavili Abesinci z veliko pobuznostjo, se skriva v teh oblakih več kakor nevihta za Abesinijo.

Grof Ciano je ostal ves čas poleta pri krmilu in je povedel ogromno letalo na domačem letališču globoko k tlom. Široko in srečno se je smehljaj, ko smo na aerodromu izstopili. Stresli smo si še enkrat roke in pri slovesu sem videl, kako božajo sončni žarki podobo mrtvaške glave na njegovi letalski uniformi. Očesne votline mrtvaške glave so se mi zdele tedaj še globokeje in skrivnostneje kakor temni oblaki nad abesinsko deželo.

Drugi ameriški poročevalec, Webb Muller, dopisnik United Press pa je napravil 400 km dolgo avtomobilsko vožnjo z grofom di Gosdrijem vzdolž italijanske fronte v Afriki in poroča iz doline reke Mareb 2. oktobra.

Važni dogodki bodo nastopili! To pričanje sem dobil, ko sem dovršil 400 km vožnje z avtomobilom v spremstvu grofa di Gosdrija vzdolž italijanske fronte. Kar sem videl na tej vožnji potrjuje sodbo, da so italijanski častniki in moštvo v Afriki pri najboljšem zdravju ter izvrstno razpoloženi. Vsi čakajo samo povelja: »Avanti!«

Ko so začeli Italijani v Afriki z vojnimi pripravami, so bili ti kraji polni vojaških nedostatkov. Manjkalo je vode, bilo ni cest tudi druge zveze so bile slabe. Bivališč in zalog živil je primanjkovalo povsod. Zdaj je vode v izobilju. Na mestih kjer je bil poprej kvečjemu en studenec, je zdaj kakšnih osemnajst vodnjakov. Na cestah sem srečaval cele kolone mežgov z vodo v mehovih. Potem sem videl velike tanke za vodo. Slika je, da vode v teh krajih ne bo zmanjkalo, posebno še, ker Italijani ne prestanjo vrtati v zemljo in iščejo novih studencev. Na tisoče italijanskih delavcev je stvorilo čudesa v pogledu cest. Zgradili so ceste v širini dveh vzprij in ceste so tako izvrstne, da vozijo po njih avtomobili lahko z brzino 100 km na uro. In te ceste ležijo 2000 do 2500 m nad morjem.

Za bivanje deset in deset tisoč vojakov, ki so tukaj koncentrirani, so Italijani v eritrejskem ozemlju zgradili tudi več sto vojašnic in velika eklatišča za žito, živila, strelivo, bencin in olje. Poleg tega sem videl na svoji avtomobilski vožnji na stotine šotorov v zaščiti barvi zemlje. Pod njimi in v vojašnicah živijo italijanski vojaki dobro. Čeprav morajo dovažati vsa živila razen mesa iz Italije, so častniki in moštvo dobro hranjeni. Jedel sem ponovno v oficirskih menzah in moram reči, da sem dobil povsod izborna pripravljena jedi.

Šef generalnega štaba abesinske vojske Vehib paša, bivši turški štabni častnik, ki je branil v svetovni vojni Dardanele proti francoskim in angleškim napadom, je dal pariškemu »Petit Parisien« nekatere zanimive izjave glede italijansko-abesinskega konflikta.

Italijani, je rekel, ne bodo mogli nikoli doseči Addis Abebe, ker bodo prej pomrli

od žeje. Pomanjkanje vode je tisto, kar bo premagalo sovražnika Abesinije. Potem je dal Vehib paša še izjavo o raznih vojaških instrukcijah in dejal:

Nemški oficir je predvsem instruktor za pehoto. Tam, kjer je treba izdelati podoben vojni načrt, so moji nemški prijatelji nenadomestljivi. V topništvu pa pravičijo Francozi. V tem pogledu so edinstveni. Angleži so mojstri v utrjevalnih delih. Prvi dan zgradijo jarke, drugi dan napravi jo nove zveze z njimi in tretji dan imajo

pod zemljo že cele labirinte. Italijani bodo v Abesiniji morali voditi gveriljsko vojno. Na koncu je paša pristavil: »Kadar me boste obiskali v glavnem stanu zemlje s seboj dovolj zdravil, kajti piti boste morali neprečiščeno vodo in boste zboleli na mrzlici. Imeli boste s seboj naprave za filtriranje vode, toda žejni boste tako, da ne boste mogli dočakati filtriranja ker bi prej umrli od žeje. Tako se bo godilo tudi Italijanom. Voda, pravim, je glavni zaveznik Abesinije...«

Haile Selassie: (v mobilizacijskem proglasu): »Vojaki, bodite pokorni svojim poveljnikom, ker morate pregnati napadca!«

Slika zgoraj na levi: Italijanski topničar iz Eritreje — Zraven: V abesiniji so oznanili splošno mobilizacijo z udarci na veliki boben in 44 manjših bobnov. kakršnega vidimo tukaj — Pod to sliko: Abesinski vojščak je dobil od svojega cesarja puško, pa se ne more krotiti, da ne bi na mestu preizkusil njene učinkovitosti — Desno zraven: Zbiranje množice v Addis Abebi ob prvih vestih, da so italijanske čete prekorale abesinsko mejo

Spodaj na levi: V Addis Abebi kopljejo zaklonišča proti bombnim in plinskim napadom — Na desni: Abesinski muslimani odhajajo na bojišče z razvitimi zastavami in puškami, prepevajoč bojne pesmi

Kulturni pregled S P O R T

SLOVENSKI SHAKESPEARE

Če bi hoteli grafično ponazoriti zanimanje za Shakespeara, kakor ga kaže število vpriporitve, prevodov in študij, bi najbrž la krivulja tudi še dandanes v lahkem vzponu. Veliki Albionec je še vedno toliko zažetonen, da nastajajo cele knjige o novu odkritih sledovih in toliko globok v svojem delu, da se še vedno moreče nove študije, čeprav se so o njem nagradila že cela knjižnica komentarjev, biografij, študij, esejev i. t. d. Ne bilo bi odveč, če bi kdo se štel čisto materialne koristi, ki jih ima kulturni svet od tega dramatskega in pesniškega genija; pokazalo bi se, da tudi njegovo delo, prav kakor slike ali kipi velikega mojstra, predstavlja milijonsko premoženje, ki pa je stalno v obtoku. Takisto bi bila lepa množica, če bi vsi brali vse one, ki se kakorkoli sotojijo v Shakespearejevi slavi, bodisi kot raziskovalci in razlagalci, bodisi kot prevajalci, režiserji, igralci.

Pri velikih narodih obstoje posebna društva prijateljev Shakespeara, v njegovi domovini prireajo sleherno leto festivale, njegov kraj je literarna božja pot, kamor prihajajo ob poletnih dneh procesije snotov in tihe skupine poznavalcev Shakespeara. Čeprav se niso utihnil zadnji odmevi dolgoterne literarne pravde zaradi njegove istovetnosti, izhajajo novi podrobni življenjski, kakor je nedavno izšlo kompilacijsko delo J. Georga »William Shakespeare, a pri nas pripravila o njem večjo monografijo anglicist beograjske univerze dr. Vlada Popović (glej »Srpski književni glasnik« 15. avgusta in 1. septembra t. l.) Poleg obilne hvalje, ki je vedno znova deležno Shakespearejevo delo, se oglašajo tudi dvomiljci in nezadovoljstva. Znano je, da ga je deval v nič Lev Tolstoj in pisatelj Skitalec pripoveduje v nedavno izšli štivilki moskovskih »Rdečih novic«, da je avtor »Ane Karenine« grajal drame A. P. Čehova, češ, da so še slabše od Shakespearejevih. Eden največjih analitikov človeških strasti v vsej svetovni literaturi, duševni oče »Hamleta«, »Macbetha« in tolikih drugih neminljivih stvaritev, ni našel posebne milosti v očeh jasnopoljskega moralista. Dve duši, ki se odbijata. Kakor tolikokrat v življenju.

Shakespeare je tudi za slovensko literaturo vprašanje, ki ga ne smemo omaloževati. Gre za to, ali dobimo v slovenskem prevodu — ne celotnega Shakespeara, ker je to komaj potrebno večjemu narodu, marveč tisti izbor nekako petnajstih najznejših in najljubših dram, ki jih je izbral Oton Zupančič in ki sodijo v standard sleherne prevodne književnosti.

Petnajst let je že, kar si je Tiskovna za druga v Ljubljani zastavila program, izdati v enotno opremljenih knjigah najboljša Shakespearejeva dela. Prevajanje je prevzel najbolj poklicani mojster našega jezika Oton Zupančič. V teh petnajstih letih je izšlo osem knjig slovenskega Shakespeara. Najprej L. 1920. »Sen kresne noči«, 1921. »Macbeth«, 1923. »Othello«, 1926. »Korhetes«, 1928. »Zimska pravljica«, 1929. »Ukrotena trgovalka«, 1930. »Komedija zmešnjav«, 1933. »Hamlet«.

Ti prevodi, ki bi ostali eno najpomemb-

nejših založniških dejanj pri Slovencih tudi tedaj, če jih ne bi nadaljevali, so izdani v ličnih knjigah, za katere je Tiskovna zadruška pravkar določila ugodno ceno. Pred šestimi, sedmimi leti je bil storjen poizkus, da bi stalni subskribenti omogočili hitrejši tempo izdajanja in izvršitve celotnega programa. Čeprav so bile tedanje razmere mnogo ugodnejše od sedanjih, je sarkastična pokazala dokaj skromne številke. V času, ko je bil »Hamlet« v Ljubljani eno največje igranih dramatskih del, je imel Shakespeare med Slovenci sorazmerno majhno literarno občino. Ob tem dejstvu se spodtuka vsa dobra volja za nadaljnje izdajanje Shakespeara.

In vendar je postal slavni Albionec po zaslugi svojega slovenskega prevajalca tako naš, tolikanj domač, da bi lahko mirno pisali njegovo ime po naše: Šekspir. Prevodi Otona Zupančiča pomenijo dragoceno uslugo naši literaturi in posebej še našemu jeziku, ki ima tako malo močnih slovstvenih oblikovalcev, vzornikov dobrega literarnega jezika. Zupančičev Shakespeare je v svojih osmih knjigah samo jezikovno tako tehten, da odtehta štirikrat toliko drugih, ne ravno slabih knjig. Prav zaradi tega imajo ti prevodi trajno vrednost, kakor je Cankarjeve slovenitve niso imele. Ne le zato, ker so bile prevod prevoda, marveč zlasti zaradi tega, ker za njimi ni stalo tako silno in strastno hotenje, prodrati Shakespearejevim stvaritvam do dna, jih doživeti v samem sebi, pregnosti in prekvasiti ter jih potem podati kot verne in vendar slovenske presenitve teh nesmrtnih umotvorov.

V angleščini in tudi v nemščini obstoji poseben slovar za Shakespearejev jezik. Hotel bi, da bi O. Zupančič kdaj zapisal svoje izkušnje s Shakespearejem, svoje številne boje in slavne zmage z njegovim jezikom. Koliko lepih primerov najde na tej razkošni pesniški nivi, če hočeš proučevati našo metriko, naše stilne in ritmične posebnosti, značilnosti našega besedišča i. t. d. V tem pogledu se bodo nedvomno še znanamci vračali k Zupančičevemu Shakespeareju, ki ostane še dolgo neprekljiv dokument gibčnosti in zrelosti našega jezika.

Težko je odgovoriti na vprašanje, ali dobi celotnega Shakespeara — celotnega po prej omenjenem programu? Založnica ima zanj zadosti dobre volje; ne dvomimo, da tudi prevajalec, leta minevala, treba je pospešiti tempo. Imamo shakespearejanskega prevajalca, kakor ga po vsej verjetnosti ne bomo imeli še dolgo pozneje. Ali bomo dopustili, da ostane pomembni načrt neizvršen? Ali lahko vzamemo na našo kulturno vest pregreho, da smo iz nemarnosti (komaj da so bili do zadnjega časa kakšni opravičljivi razlogi) zanemarili slovenskega Shakespeara?

Ni se nam treba ozirati na modo in modernost. Dela, ki so preživela tri sto let, imajo ob taki življenjski sili, kakor napolnjen Shakespearejevo stvaritev, prosto karto za prihodnja stoletja.

Omogočimo tedaj nadaljnje izdajanje Shakespeara s kupovanjem dosedanje serije Zupančičevih prevodov!

Med včeraj in danes

Božena Begovičeva je svojo tridejanko kresla. Med včeraj in jutri najbrž iz želje, da bi poudarila časovno in družnotno pomembnost igre, ki bi v nji rada izpričala življenjsko razdvojenost današnjega mladega rodu in opozorila na prepade, ki ga ločijo od starih. Zgodba, ki jo je napisala, pa vendar ne daje, kar obeta naslov. Ti mladi ljudje, ki jim je usoda odmerila prostor v maiomeščansko udobnem, samo z rahlo bohemsko romantiko predahnjemem zaljubljenikomestne periferije, so obdarjeni s prav takšnimi značajem in doživljaji prav takšne peripetije, kakršnih so bile od pamtveka deležne generacije pred njimi, in rešitve, ki se jim na koncu predajo, se bistveno v ničemer ne razlikujejo od rešitev, ki so jih iskali nekoč. Studentka, ki se je z vso resnobo oklenila dela na univerzi in se hoče iztrgati objemu starokopitne, nerazumne matere, ker ji duši razmah; dekle, ki daruje svojo ljubezen poročencu, a nesrečnemu in vse ljubezni vrednemu možu; mlad umetnik, izredno talentiran, lačen in bolan, ki ga pobere stara gospe in s slepečim razkošjem dušo izmami iz njega — takšnih ljudi in takšnih tragedij je bilo zmerom pod soncem in jih še dolgo bo. Ne, Med včeraj in jutri ni drama mladega rodu, ni drama njegove stiske in borbe — ta borba se odločuje v precej drugačnih miljejih, kakor je sprejemnica stare, dobre, ves svet razumevajoče gospe Maje Kordičeve. Življenje, ki se shaja in razhaja v tej sprejemnici, je brez primere lagodnejše, kakor je življenje zunaj, v času. Tako nam igra daje komaj skromen izresek iz podobe naših dni.

Da je drama vendarle zanimiva in človeško dragocena, gre zasloga predvsem gospe Kordičevi sami, osrednjemu liku dela, ki je Begovičeva ustvarila iz nenavadno toplo, žive ljubezni. To čudovito ženo, ki se za voljo svoje hrome noge s težavo gane s stola in iz sope, pa kar sede razpreda varne niti življenju vseh svojih ljudi, in mater, ki se odreka vsemu, do česar ji daje življenje pravico, samo da bi svojemu otroku olajšala pot do tistega, čemur pravijo sreča, je Nablocka podoživela v izredno iskreni, zbrani domaćnosti. Ob tem središču se zbira ves krog ljudi, ki kakorkoli trpe in iščejo odrelitve; medicinka Bela, ki ji je Danilova dala vso premišljeno težo v delo in življenje rastočega dekleta, hčerka Eva v preprosti, jasni kreaciji Slavčeve in umetnik Ivan Matič, ki mu je dal Jan nekaj svojih, izražati potez. Slaba stran dela so negativni junaki, ki brez njih pisateljica pač ni mogla dovolj poveljati svojega življenjskega ideala. Ravnetelj Krol, ki mu je Gregorin zakril pravi notranji obraz z masko lahкотnega gentlemansva, vdova Draziceva-Gabrijeličeva in Mila Maronovičeva-Boltarjeva, ki nanjo odpade v borbi za notranjo svetlobo človeka poleg Krola najtemnejši delež. Dvoje toplih, simpatičnih duš, ki se kakor dva go sta od daleč gibljeta v tem poudarjeno ženskem vzdušju, sta podala Daneš in Drenovec.

Režiser Jerman je vdihnil vpriporitvi mnogo intimne pristrane topline. Avtorica, ki je prisostvovala prvi predstavi, je bila deležna mnogo burnega aplavza, vse sodelujoče dame pa so prejele na kupe rož.

L. Mrzel.

Zapiski

Vaclav Talich je žal preklcal prvotno obljubo, da bo dirigiral koncert Ljubljanske filharmonije. Kakor čitamo v čeških listih, je pravkar pripravljal za koncert Češke filharmonije Dvořákov »Slovanske ples« v avtenični interpretaciji, tako da bo izvajanje te mojstrovine pod njegovo taktirko koncertni dogodek. Talich nastopi v kratkem turneju po Ameriki.

Simon Jenko je ob stoletnici rojstva vzbudil pozornost mlajše literarne generacije v reviji »Modra ptica« je zšla o njem daljša študija Milena Mohoričeve, ki delno obravnava nov material in odpira nove vidike na tega pesnika. V novem zvezku »Zenskega svetla« pa je objavljen jubilejni članek Vere Dostalove »Pesnik Sorškega polja«.

O problemu korporativne države razpravlja dr. Juraj Ščepanič v svoji v Zagrebu izšli knjižici »Korporativno uređenje države« ob ozir na novi avstrijski ustav.

O Schopenhauerjevi filozofiji priobčuje najnovejši zvezek »Srpskega književnega glasnika« ob 75 letnici filozofove smrti članek dr. Ksenije Atanasijević. V istem zvezku je izšel prvi del Vinaverjevega eseja o Benetkah, članek Marka Slonima o gledališkem repertoarju v sovjetski Rusiji in več drugih člankov. Leposlovje so prispivali Sibe Miličič, A. Muratbegović, A. Četincev, Gjuro Gavela in Milovan Jovanović.

Radio London-National (Droitwich) to prenaša jutri 6. t. m. od 10. do 10.30 zvečer saksofonske skladbe s klavirjem. Program izvaja kodanjski saksofonski virtuos Sigurd M. Rascher, med drugim tudi sonatni stavek (Allegro — vivace — allegro) Slavka Osterca.

Varšavska gledališča v novi sezoni. V praških »Literarnih Novinah« je objavila Z. Kramzstykova članek »Varšavska gledališča v sezoni 1935—36«, ki pa v glavnem razglablja nekatere zanimivosti prejšnje sezone, ker so značilne za smeri in pota vladnih političnih struj. Več varšavskih gledališč je sedaj stvjenih v eno podjetje, ki se imenuje Teatrystwo Krzewienia Sztuki Teatrlnje (Društvo za propagando gledališke umetnosti). Leto upravlja pet gledališč. Izmed pomembnih predstav na njegovih odrih sta vredni posebne pozornosti Mickiewiczovi »Dziady« in Wyspianskega »Wyzwolenie«. Obe romantični pesnitvi je režiral in ineceniral Leon Schiller, ki je prietaš najpomembnejši smeri. S svojimi drznimi kompozicijami, živo barvitostjo kostumov in svetlobno igro je dosegel odlične slikarske učinke. Znatno uspeh zaznamuje tudi uprizoritev igre akademika H. Roztworowskega »Jude«, v kateri je slavil šestdesetletnico najgenialnejši igralec, kar so jih doslej imeli Poljaki — Ludwik Sokolski. Izmed novosti mlajših poljskih dramatikov je omeniti Igro »Mož dejanja«, ki jo je spisal Choromanski, pisec uspešnega romana »Medicina in ljubosumje«, dalje M. Pawlikowske »Egiptsko pšenico«, Winawerjevo »Zadevo Keysove« in Szanlanskega dramo »Kryśka«. V novi sezoni bodo nadaljevali program prejšnjega gledališke leta: poleg novitet stare mojstre v kar moči sodobni obliki in obliki!

Nedeljske tekme

v korist fonda Viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja — Spored, ki ga je savez določil za vse ozemlje države — Pri nas so odrejene zanimive tekme

Zdi se, da bo prešlo v tradicijo, da bomo povetili termin pred obletnico tragičnega dogodka v Marseilu spominu na blagopokojnega vrhovnega pokrovitelja našega nogometnega sporta. Širom naše domov ne je za to nedeljo prestal nogometni obrat, ki se pravkar nahaja sredi hrupne jesenske sezone, prestat je za to nedeljo, da se odigra samo omejeno in v naprej določeno število tekem, čijih čisti donos se bo naložil v nalašč za to ustvarjen sklad.

Povsod so določene za nedeljski spored najbolj popularne tekme, domači »derbyji«, kakor smo se jih navadili imenovati. Pri nas ni nič drugega.

V Ljubljani bosta na Primorju igrala domača rivala Primorje in Ilirija. Bilo bi odveč poudarjati, da ne bosta kluba opustila niti te prilike, da pokažeta, kaj premore en tabor, kaj drugi. Predtekmo bosta igrala Hermes in Grafika. Začetek predtekme ob 14. glavne tekme ob 15.30.

Tudi drugod so na sporedu srečanja med

Službene objave LNP

Iz predsedstva mesto seje p. o. 2. X. 1935, nadaljevanje

Verifikacije igralcev: s pravico nastopa 12. oktobra t. l. za Grafiko Leban Adolf, za Muro Kapetanović Nikola, za Soro Pogacnik Janko, za Lendavo Starc Bogomir, za Ilirijo Sešek René in Trost Janez, za Moste Žibert Feliks, za Železničar Pavlič Karel in Štitar Franjo, za Celje Pfeifer Friderik, za Zalog Mihelčič Marjan; s pravico nastopa 12. oktobra 1935, 2. januarja in 2. aprila 1936 za Reko Šavs Stefan, za Primorje Slanina Edo.

V roku treh dni naj dostavijo savezne izkaznice z odjavnicami: Mladika za F. Žiberta, Ilirija za F. Pfeifera, Mars za Mihelčiča M., Jadran za Šavs Št. Reka za E. Slanino.

Za tekmo Primorje—Ilirija 6. oktobra postavita Ilirija in Primorje po dva blagajnika.

Vse ostale zadeve bo rešila prihodnja seja p. o.

Velike medklubske kolesarske dirke. Kolesarsko društvo »Ljubljanske Dobrunje« pri Ljubljani razpisuje za nedeljo 6. oktobra velike medklubske kolesarske dirke na progi Štepanja vas—Besnica km 20 za vse kategorije in za neverificirane vozače — kolesarje. Start in cilj je pred gostilno Kregar v Štepanji vasi. Start glavne skupine točno ob 14. s 4 obrati km 80. Ta grupa ima solo start z 2 min. presledki. Juniorska grupa start ob 13. z 2 obratoma km 40. Vozi se v grupi. Neverificirani vozači vo-

Pojasnila o trošarini na vino v Italiji

Pulska pokrajinska zveza kmetijev je objavila nekaj važnih pojasnil o trošarinah na vino, ki prihajajo v poštev ne le za istrsko, marveč tudi za ostale naše pokrajine. V pojasnilih so podani točni podatki o vseh onih, ki so oproščeni trošarine.

Predvsem se oproščeni trošarine lastniki in obdelovalci vinogradov. Sem spadajo tudi koloni in zakupniki s svojimi rodbinami. K rodbinam se prištevajo tudi domači posli. Trošarine je oproščeno vse domače vino, ki ga sami konsumirajo. Vino se ima konsumirati načeloma v zidanih vinogradih. Če teh ni, se sme vino prepeljati na dom upravičenega konsumenta, ne pa tudi v druge njegove shrambe ali kleti.

Nadalje se ne takrsira grozdje, ki ga koloni in zakupniki odstopijo gospodarju v kompenzacijo za zakupnino odnosno dolžni pridelek ali pa za orodje, ki ga je bilo treba med letom nabaviti za obdelovanje vinogradov in njiv. Trošarine prosto je grozdje, ki si ga vinogradnik dobavi za izboljšanje lastnega vinskega produkta. V ta namen sme nakupiti do 30 kg tujega grozdja za vsak stot lastnega grozdja in do 9 l tujega za vsak hl lastnega mošta. Za nakup tujega grozdja in v svrhu izboljšanja lastnega vina pa je določen rok do 15. decembra. Skupne kleti, ki jih imajo vinogradniki v kakem večjem kraju izven območja svojih vinogradov, se smatrajo, ko da pripadajo vinogradom.

Kuga med živino v Ajdovščini in Trnovem?

Med živino v ajdovski in trnovski občini se je, kakor poroča »Gazzettino«, pojavila kuga. Na zahtevo oblastei so morali spraviti življi v planinskih pašnikov v doline in jih postaviti pod strogo nadzorstvo veterinarjev.

Prejatelj je sedaj odredil, da ljudje goveje živine ne smejo ne prodajati in odgati v druge kraje brez posebnega dovoljenja pristojnih podestavov. Veterinarji stalno pregledujejo hleve in okužene živali.

Drobne novice

Nove šolske knjige, ki jih je odredilo prosvetno ministrstvo za ljudske šole, pridejo te dni v javno prodajo. Prodajale se bodo najprej učne knjige za 1. in 2. razred ter pomožne učne knjige za 3., 4. in 5. razred ter 6. tanka za 4. razred. Pozneje se bodo prodajale tudi čitanka za 3. ter deklški in dečki 5. razred.

Pulski prefekt je na osnovi zakonskih predpisov imenoval novo prizivno komisijo za neposredne davke, katere poslovna doba bo trajala od 1. septembra t. l. do 31. avgusta 1939. Komisija šteje poleg predsednika štiri nadomestne in štiri pomožne člane ter tajnika, ki zastopajo direkcijsko za neposredne davke, pokrajinsko upravo in pokrajinsko korporacijsko-gospodarski svet.

Poskusni alarmni signali. Že dva dni se vršijo v vsej tržaški pokrajini poskusni alarmni signali za ogrobo priti letalom. Od časa do časa se oblašajo sirene in zvonomi. Listi opozarjajo prebivalstvo, naj se ne vznemirja.

domačini rivali. Tako v Mariboru Maribor in Rapid, v Celju Atletiki in Olimp, v Trbovljah Amater in Trbovlje itd. itd. Kjer se nahaja samo en klub, bosta igrali njegovi dve garnituri, v kolikor ni drugače preskrbljeno. Povsod pa se bo igralo in gledalo z globoko pieteto v spominu na največjo žrtve, ki jo je doprinesel naš prvi sportnik in naš veliki vodja, z njim pa vse naš narod v službi ideje splošnega miru, ki je pogoj uspevanja, med drugim, tudi sportnemu pokretu.

Toplo apeliramo na vse prijatelje sporta, da s polnoštevilno udeležbo na igriščih dajo prireditvam primeren okvir, da s svojim obiskom podprejo hvaljevredno zamisel, s svojim decentnim obnašanjem na igriščih pa naj dokažejo umevanje za pietetne prireditve. Isti apel velja tudi igralcem, ki bodo na teh prireditvah nastopili in ki naj dokažejo, da so vredni časti, ki jim jo izkazuje savez s tem, da jih kliče 6. oktobra na zelena polja.

Nedeljski nogomet v Kranju. Po nalogu jugoslovenskega nogometnega saveza igrajo v nedeljo vsi klubi saveza tekme za fond Nj. Vel. blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ureditelja. Korotan bo odigral ob 15.30 tekmo z dvema svojima garniturama, ki obe prav gotovo predstavljata najboljši razred na Gorenjskem. Poleg karitativnega namena bo vzbudila interes tudi tekma sama, ker se bo tako eno kot drugo moštvo resno potrudilo, da odnese zmago. Pozivamo vso našo publiko, da v polnem številu poseti to karitativno prireditev.

ASK Primorje (nogometna sekcija). V nedeljo naj bodo ob 13.30 na igrišču reditelji za čuvanje plank, kakor tudi reditelji za igrišče. Prva in juniorska garnitura naj se danes ob 19. zgleda pri načelniku pred Emono.

Pokusne mobilizacije fašističnih sil se je, kakor poroča »Piccolo«, v tržaški pokrajini udeležilo 208.950 ljudi. Samo v Trstu se jih je zbralo 148.000. V Gorici in Puli je baje sodelovalo po 25.000 ljudi, v Kopru 7.500 itd. Mobilizacija je potekla v miru. V Trstu se tudi ni pripetil nikak prometni incident, čeprav so velike mase ljudi preplavile vse glavne ulice.

V gorški bolnico so pripeljali v ponedeljek dopoldne 10-letnega pastirja Franceta Dornika, ki je ob obrežju Soče, ko je pasel živino, našel granato. Prišel je po njej razbijati, tako da je eksplodirala. Dobil je zelo nevarne poškodbe po vsem telesu.

Slična nesreča se je pripetila 15-letnemu Stefanu Devetaku blizu Devetakov. Našel je dinamitno patrono. Ko jo je skušal razdejati, mu je v rokah eksplodirala. Raztrgalo mu je obe roki in hudo poškodovalo prsa.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

5. oktobra sobota Tuje dete. Premijera Red B nedelja Direktor Čampa. Izven

7. » ponedeljek Kralj Edip, Kamerniti gost. Red C.

Opera

Začetek ob 20. uri

5. oktobra sobota Manon. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

6. » nedelja Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

7. » ponedeljek zaprto.

»Tuje dete« je naslov komediji v treh dejanjih, katere premiera bo drevi v dram. Delo je napisal pisatelj Škvarin, prevedel pa dr. Oton Berkopec. Režiser in scenograf je inž. Arh. Štupica. V posameznih vlogah nastopijo ge. Nablocka, Severjeva, Boltarjeva, Vida Juvanova in Saričeva, ter ge. Lipah, Gregorin, Jan. Štupica, Sincin, Škrbinšek in Raztresen. Predstava se vrši za red B.

RADIO

Sobota, 5. oktobra

Ljubljana: 12: Perpetuum mobile plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme. — 18: Za dopust igra Radio orkester. — 18.40: Važna zunanje-politična vprašanja (dr. Alojzij Kuhar). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Iz naših dolin in naših planin (Radio orkester in plošče). — 21.15: Prenos nacionalnega koncerta iz Beograda. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vsi na ples — pa prav za res! — poje g. Drago Žagar s spremljevanjem radio jazza.

Beograd: 16: Orkestralni koncert. — 18: Narodne pesmi. — 20: Plošče. — 20.10: Zvočna igra. — 20.40: Večer narodne glasbe. — 22.30: Lahka in plesna muzika. // Zagreb: 12.10: Plošče. — 17.15: Ciganska

kspela. — 20: Moški zbor. — 20.30: Romantična glasba. — 22.15: Ples. // Praga: 19.15: Narodne pesmi. — 20.30: Spevoigra. — 22.15: Plošče. — 22.30: Orkestralni koncert. // Varšava: 20: Orkester in solisti. — 22: Simfonični koncert. — 22.15: Ples. // Dunaj: 12: Plošče. — 15.15: Orkester mandolin. — 16.50: Ples. — 18.35: Celo koncert. — 19.20: Operetni večer. — 22.10: Arie in pesmi. — 23.05: Godba na pihala. — 0.15: Plošče. // Berlin: 20.10: Eksotične koračnice. — 22.30: Izlet po berlinskih zabaviščih. — 20.10: Orkester in solisti. — 21.10: Zabaven program. — 23: Plesni orkester. // Stuttgart: 20.10: Orkestralni koncert. — 22.30: Plesna muzika. — 24: Melodije iz nemških operet. // Rim: 17.10: Citraški kvartet. — 20.40: Operni večer.

Izvrstno prirejena razstava v Pišecah

Pišce, 2. oktobra.

Marljiva sadjarska podružnica v Globokem je priredila prvo sadno razstavo v Pišecah, ki jo je otvoril v nedeljo ob 8. sreski referent g. F. Mohorič. V daljšem zanimivem govoru je pojasnil pomen in namen razstave za Pišce, kjer smo samo na sadjarstvo in vinarstvo navezani. Podčrtal je letošnji važno trgovino s sadjem zlasti z jabolkami. Nato je tolmačil razstavljen jabolko, ki so tvorila gros razstave in bila zastopana v vseh glavnih sortah sadnega izbora čisto v krasnih eksemplarih.

Občega zanimanja številnih obiskovalcev je bila deležna lesnika g. župana, veliko lepo rdečo prijazno jabolko na las slično priznastemu kardinalu. Kakor je poskus pokazal, tudi njena dobrota ne zaostaja dosti za cepljenimi jabolkami. S strokovnim precejševanjem bi se to jabolko dalo gotovo poplemeniti in iz njega vzgojiti nova dobra tržna vrsta, ki bi nedvomno izvrstno uspevala v našem milnem podnebju.

Hrušek na razstavi ni bilo mnogo, ker hruške letos sploh niso obrodile. Toda nekaj izrazitih namiznih sort je bilo razstavljenih. Debeloplodni orehi so se videli samo v dveh vrstah, orehi so namreč letos večinoma pozabili, kakor tudi zelo rani letos radi suše drobni in okusni kostanj. Ta se bo najbrž dal poboljšati s požatnjevanjem, kar je stvar mladih vnetih sadjarjev, ki jih nam na srečo v Pišecah ne manjka.

Razstavljenega je bilo tudi precej grozdja, posebno v nekaterih novih namiznih vrstah, kar je za Pišce velike važnosti, ker se leto za leto izvažajo več namiznega grozdja. Potem je bilo zraven domačih nekaj dobrih francoskih vrst, ki dajo izvrstno vino. Oddelek na desni strani nam je pokazal drevesne škropilnice: enokolno za prevažanje, 2 nahrbtniki (eno samodelavno) 2 ročni, žveplanih, kratko vse orodje in vsa sredstva za zatiranje žvilek in rastlinskih škodljivcev, ki jih rabi vsak napredni sadjar, ako hoče uspešno in dobičkasno sadjariti. Videla so se umetna gnojila, razna travna in deteljna semena, 3 vrste krompirja itd. Vse te predmete razen enokolne škropilnice, last. glob. podružnice je poslala na razstavo Kmetijska družba iz Ljubljane. Ta oddelek je učinkovito zaključila ogromna rdeča pesa. Oddelek na levi nam je nazorno pokazal izbrano strokovno literaturo. Na stenah so vsele podobne najvažnejših kulturnih rastlin in umetno izdelane podobne sadnega izbora. Ako še omenimo, da je bila razstava okusno pripravljena in okrašena z bujnimi šopki pestrih cvetlic, delo naših sodelavk, tako, da se je pogosto slišalo laskavo priznanje, češ, lepo in okusno ste napravili, smo menda omenili precej vse, kar smo hoteli poročati. H koncu le še eno besedo. Bodi tudi iz tega mesta izraženo vse priznanje sadjarski podružnici v Globokem in njenim vnetim članom, sreskemu referentu, razstavljalcem iz Krškega in Brežic, Kmetijski družbi v Ljubljani in sploh vsem, ki so kolikorotno pripomogli, da je razstava tako nepričakovano dobro uspevala. Upamo, da naše skupno prizadevanje ne bo zastoj, ampak obrodilo obilo sadu, kar kaže veliko zanimanje občinstva, ki razstavo pridno poseda.

Vremensko poročilo

1. oktobra.

Ljubljana 7. 761.7, 14.0, 74, NNWL 7, —; Ljubljana 14. 760.2, 20.8, 84, NS3, 7, —; Maribor 7. 759.3, 10.0, 90, SW1, 6, —; Zagreb 7. 761.3, 14.0, 80, O, 7, —; Beograd 7. 762.0, 16.0, 60, SE1, 3, —; Sarajevo 7. 767.1, 5.0, O, —, —; Skoplje 7. 766.6, 10.0, 90, O, —, —; Kumbor 7. 766.6, 14.0, 90, O, —, —; Split 7. 763.4, 19.0, 60, SE3, 2, —; Rab 7. 763.4, 17.0, 70, SE3, 5, —; Rog. Slatina 7. —, 11.0, 94, W2, O, —; Temperature: Ljubljana 23.0, 11.2; Maribor 21.0, 9.0; Zagreb 25.0, 14.0; Beograd 29.0, 14.0; Sarajevo 27.0, 4.0; Skoplje 24.0, 6.0; Kumbor —, 14.0; Split 24.0, 17.0; Rab —, 16.0; Rog. Slatina 23.0, 10.0.

2. oktobra.

Ljubljana 7. 753

H. E. Werner:

Mr. Thorsten hoče boj!

In zdajci je pridružen vztriknila. Našla je bila, kar je iskala. Z motnimi očmi je strmela v rjavo listnico, ki so njeni prsti krčevito držali zanj.

Nato se je menda zavedela, da je izvršila svojo nalogo. Hitro je zaloputnila omaro, utrla luč, planila v salon in hotela steči k izhodnim vratom, ne da bi se ozrla.

A tedajci je zrasla zraven nje človeška postava. Sam Bog si ga vedi, odkod se je bila vzela. Grozeče vzravnal je stal med njo in med vrati dolg, mršav človek v temni obleki. Zanemarjeni črni lasje so mu razmršeni viseli na čelo. Oči so se mu lesketale izpod košatih obrvi. Strniščasta brada mu je pokrivala spodnji del obraza.

«Stoj!» je hripavo zašepetal in vzdignil roko.

Gloria je obstala kakor prikovana. Oči so ji uklete visele na tem možu, ki je zdaj z grozečim smehom stopil proti njej.

«Listino!» je ukazal s komaj slišnim glasom. Gloria je obupno zmajala z glavo in se krepkeje stisnila listnico k sebi.

«Listnico!» je glasneje ponovil neznanec. In ko še vedno ni ubogala, je zgrabil za rjavo listnico in jo iztrgal Gloriji iz onemoglih rok. Nato se je hitro obrnil in skočil k vratom.

Gloria je v negibni otroposti slišala, kako so se vrata zaprla. Nato je vse utihnilo.

Le počasi se je zavedela, kaj se je bilo zgodilo. Kakor da bi jo psi gonili, je odprla vrata in zdirla po hodniku, dokler ni prišla v svojo sobo in se oddahnila.

Z obupnim ihtlajem, ki jo je hotel kar zadušiti, je zapahnila vrata in se iznemogla vrgla na posteljo.

★

«Lahko noč, Regina», se je Thorsten čez dobršne pol ure pred svojo sobo, poslovil od hčere.

«Wessentin — počakajte, prosim!»

Tajnik se je lahko priklonil in počakal, dokler ni Regina izginila in ni njen oče izpregovoril: «Čujte — jutri morava biti za časa na nogah. Najprej morava pregledati spise, ki mi jih je danes prinesel doktor Fabricius, in potem — nu, saj veste — ob enajstih imamo konferenco! Zadržni, ki sme biti netočen, sem jaz!»

«Seveda, Mr. Thorsten, ob devetih se oglasim pri vas!»

«Prav, le pridite, prijatelj! In zdaj se dobro naspite. Jutri morava biti moža na svojih mestih! Ali naj še vprašam, kako se počuti Miss Gloria?» se je preklinjal.

Nato je zmajal z glavo. «Ne — morda že spi — in nocoj je potrebna miru! Lahko noč, Wessentin!»

«Ne zamerite, Mr. Thorsten!» Tajnik se je bil mahoma sklonil in pobral zmečkan listič, ki je ležal pred vrati Thorstenove sobe na tleh.

«Ali ste ga vi izgubili?»

«Pokažite!» Američan je vzel papir in z očmi preletel vrstice, ki so ga pokrivala.

Vsa kri mu je hipoma izginila iz obraza, a takoj nato se je zbral. «Prav, Wessentin! Oh, še nekaj!» Čudno resno ga je pogledal in mu položil roko na ramo.

«Človek nikoli ne ve, kaj se utegne zgoditi. Od nasprotnikov, kakršne imam jaz, je moči pričakovati vsega. Poizkus zastrupljenja je bil samo drobtinica za poizkušnjo. Obljubite mi — kakorkoli bi se pripetilo — da boste varovali Miss Garrisonovo! Za vsako ceno in ne glede na karkoli, razumete! Preprečite vse, kar bi jo utegnilo zaplesti v te dogodke! Ali mi obljubite, Wessentin?»

«Nate mojo besedo, Mr. Thorsten!»

Moža sta krepko pogledala drug drugega v oči. V pogledu mladšega je bila tiha prisega.

Thorsten se je oddahnil.

«Hvala vam, Wessentin! Pride čas, da vam povrnem, kar zdajle terjam od vas — mirnejši bom, ker bom vedel, da je Gloria v vašem varstvu! In zdaj pojdiva spat. Lahko noč!»

«Lahko noč!» Tajnik je čvrsto stisnil gospodarju roko. Nato je krenil proti svoji sobi.

★

Sele pri tretji uživalci se je pipa užgala.

Lytton E. Buzz je sam pri sebi tiho, a jezno zaklel, ko je puhnili prvi oblaki dima v hladno noč.

Kam je bil prav za prav izginil ta dr. Kammiller?

Tako je, če se prevneto ukvarjaš s svojo pipo.

Četrte ure je že zasledoval doktorja in njegovo zaročenko, ki si jo je bil v hotelski obežalnici mimogrede ogledal. Zalo dekile je bila! Aha — tamle sta stopala, tesno privita drug k drugemu. Buzz se je pritaeno nasmešnil. Pri luči svetiljk ju je dobro videl. Urno je jel ubirati korake za njima.

Na žalost ni videl moža, ki je ogrnjen s temnim plaščem, korakal po oni strani ulice z njim vstric. Poročevalec je imel oči samo za dvojico, ki se je zdaj ustavila v senci hišnih vrat.

Lytton E. Buzz je obstal v previdni razdalji.

Mož na oni strani ulice je zdaj prekorajčil cestišče in krenil naravnost proti poročevalcu. Ko sta bila še tri korake vsakebi, sta spoznala drug drugega.

Buzz je komaj udrla kletvico.

To je bil — seveda, nedvomno! — to je bil neznanec, ki ga je bil v Thorstenovem posebnem vlaku tako sramotno ugnal v kozo rog!

Z besnim vztrikom je planil naenj.

Oni mu je naglo obrnil hrbet, a že v naslednjem trenutku se je premislil in stopil Lyttomu E. Buzzu naproti.

Poročevalec, ki je dotlej poznal pojem «knockouta» samo iz sportnih poročil, se je zdaj bolešno seznanil z njegovo vsebino.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni polovnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičejoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

KAM V NEDELJO!

VSII V
KAMNIK
KJER JE
JOSIP BIRK,
poznani gostilničar iz LJUBLJANE
otvoril gostilno.

Službo dobi

Bešeda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Postrežnik

čisto, pošteno, ki zna kuhati, za nekaj ur dnevno, iščem za Beogradom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Kopač

(obesitajer) za rudnik črnega premoga, s predpisanimi kvalifikacijami in dobri priporočili, dobi takoj mesto. Javiti se »Publitas«, Beograd, poš. predstava, nac 00, za rudnik »Radine«.

Pletilje

prvo vrstne, za stalno, iščem. K. Soes, Ljubljana.

Pletilja

smočno »Links stroj«, dobi stalno mesto v Beogradu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra.

Za Maribor

in okolice sprejme zastopnika večja zavarovalnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zastopnik«.

Zavarovalnica

v Ljubljani sprejme takoj zastopnika v vseh krajih Slovenije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zavarovalnica«.

Službe išče

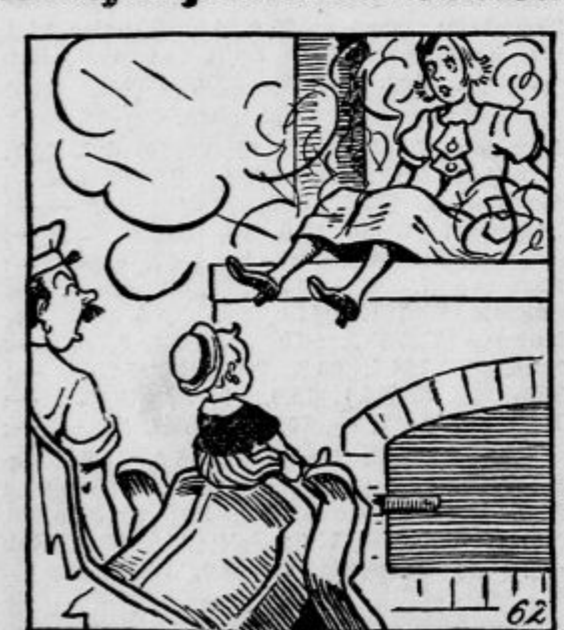
Vsak. Beseda 50 par; davka 5 Din, za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Perfekten sobar

išče službo v mestu ali na delu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Micika, ki jo je sunek vrgel iz avtomobila, je priletela na vrh peč. Ker je bila ta zakurjena, se je Micika v treh minutah korenito posušila. Zleza je dol in stekla z Jaccem, ki je bil ostal živ in zdrav, proti domu. »Nikoli več ne pojdem s teboj na izprehod!« mu je ogorčena zagrozila.

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus plašče

nepremotljive, otroške 165 Din, za odrasle 250 Din, v vseh barvah pri Prekerju, Sv. Petra cesta 14.

Pozor mizarji!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettachione) »Kappa«. Prihrani delo in čas. Brez sadolbenja. Dobiva se v trgovinah s lesarstvom: Schneider & Vavrek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zlati & Co. — vsi v Ljubljani, Rok Arhar v St. Vidu, Omerza v Kranju, D. Rakusich v Celju in Andrišič, Lota v Mariboru.

Salonsko opravilo

krasno, črno, zelo bogato vloženo z bisernicami, prodam zaradi pomanjkanja prostora. 6 stolov, 1 divan, miza, stojalo, zrcalo. Ogleda se: Kranj, Mostniz 19.

Sadje

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Figo

za vkuhanje jagnja, letošnje, dalmatinske, zelo sladke, ima opet na zalogi po nizki ceni Joe. Oražem, Moste pri Ljubljani.

Auto, foto

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva Ford

poltovarna, nosilnosti 500 kg in en osebi Ford avto, eno leto star, v vrsti, odam s 1. februarjem, samo boljši stranki. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sonce 167«.

Ford avto

4 sedežna limuzina, malo rabljena, poceni napredaj. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »D. M.«

Kapital

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice, manjše ali večje zneske do 300.000 Din, kupim proti takojšnemu plačilu ali tudi na obročno plačilo, po najvišji ceni. Sporočite znesek, ceno za takoj ali na obroko, na ogl. odd. Jutra pod »Poslovno dravka ban«.

Družabnika (co)

iščem za dobitekano podjetje od 50.000 Din naprej. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Sigurne doblake«.

250.000 Din

investiram ali posodim. Kupim tudi sumo ali hišo v mestu. Točne opise in ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dinar k.koj«.

30.000 Din posojila

iščem na lepo posessivo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posojilo 188«.

Vložne knjižice

Mestne ljubljanske in Celjske posojilnice. Kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vložnice 186«.

Družabnico

za trgovino mešanega blaga iščem, s kapitalom 30—35.000 Din. Ponudbe do 10. t. m. na ogl. odd. Jutra pod »Samski trgovci«.

Posest

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V okolici Ljubljane

prodam radi družinskih razmer enonadstropno, novo, moderno zidano restavracijo na prometnem kraju, krasen vrt in okolica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Restavracija«.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

v novi hiši, odam za 1. november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Komfortno

stanovanje v centru, 3 sobe, kopalnica, odam za november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Elegantno

stanovanje 2 sob s kabineto, kopalnico, poselso sobo etc. v vrsti, odam s 1. februarjem, samo boljši stranki. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sonce 167«.

Dvosob. stanovanje

parketirano, s pritliklami, odam v vrsti sraven hotela Bellevue.

Trisobno stanovanje

s kabineto in vsemi pritliklami, odam s novembrom. Je lepo moderno urejeno ter na zelo sončnem kraju. Bizjak, Kongress trg 8.

Dvosob. stanovanje

s kopalnico, odam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Trisobno stanovanje

kabineto, kopalnico, takoj odam. Privos 4. Vprašati med 12. in 14. uro.

Soboda

separatni vzhod, odam stalnemu gospodu. Knafelja 13/II.

Sostanovalec

sprejem v prijazno sobo in na dobro domačo hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo

odam eni ali dvema osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sostanovalec

sprejem v prijazno sobo in na dobro domačo hrano, v neposredni bližini realke in obrtne šole. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Kabinet

odam takoj. Pražakova ul. 10/III, desno.

Sobo v vrli

za Beogradom odam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo

čisto, oddam. Kocmar, Kolesarjeva 17/II.

Sobico in kabinet

prazni, odam s 1. novembrom. Prost vzhod. Cesta v Rožno dolino 7, Hrvatin.

Sobe išče

Sobo v centru, s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice, iščem takoj. Naslov posušiti v ogl. odd. Jutra.

Stroji

idealni, skoraj novi, ugodno napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Pisalni stroj

idealni, skoraj novi, ugodno napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Informacije

Preklic Katarina Erlih, Blejska Dobrava 4, prekličen vse neresnične taljvice, ki sem jih govorila dne 1. t. m. proti Jakobu Rajnu in Rozi Erlih, in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. — Katarina Erlih.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je odšla danes ponoči k svojim dragim naša ljubljena teta in svakinja, gospa

ZOFIJA RUS,
vdova po kapetanu.

Pogreb bo v soboto, dne 5. oktobra 1935. ob 4. uri popoldne, izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. oktobra 1935.

Zalujoči ostali.

†

Potrni nelzmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, nepozabni »pogrog, oz. oče in tast, gospod

Ležat Ivan
STROJEVODJA V POKOJU IN HIŠNI POSESTNIK

v petek dne 4. X. 1935. ob 0.30 uri, po dolgi bolezni in previden s tolažili sv. vere v 78. letu svoje dobe, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v nedeljo dne 6. X. 1935. ob 16. uri, iz hiše žalosti, Studenci, Stritarjeva št. 8, na pokopališče v Studencih.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek dne 7. X. 1935. ob 7. uri v cerkvi sv. Jožefa v Studencih.

MARIBOR-STUDENCI-LJUBLJANA, dne 4. X. 1935.

LEGATARIJA — soproga; ANTON, RUDOLF in EDVARD — sinovi; FANI GASPARI, roj. LEGAT — hčerka; LEO GASPARI — zet, ter vsi ostali sorodniki.

Sokol

IZ ZUPE LJUBLJANE. Načelnštvo sokolske župe ljubljanske sklicuje za nedeljo 13. oktobra ob 9. zbor društvenih načelnikov in načelnice v mali dvorani sokolskega doma na Taboru. Dnevni red obsega poleg poročila načelnštva volitve župnega načelnika in dveh namestnikov, skiepanje o načinu prireditve župnega zleta v letu 1936. ter določitev delovnega razporeda za bližnje mesece. Popoldne bo predelava prostih vaj za prihodnje leto.

Sokol Ljubljana — Tabor ponovno opozarja vse svoje članstvo in starše laborske dece in naraščajo, da bo društvo v nedeljo 6. t. m. priredilo društveni celodnevni pešizlet vseh svojih pripadnikov in prijateljev v Dobrunje. Pot je v eno smer dolga slabo poldrugo uro. Odhod s Tabora točno ob 9. uri, prihod na Tabor ob 18. uri. Smer pohoda je: Stepanja vas — Bizovik — Dobrunje, nazaj pa Fuzine — Selo — Moste — Tabor. S seboj bomo imeli društveno godbo, poljsko kuhinjo, ki bo nudila obede po Din 6.— za odrasle, po Din 5. za mladino. Poskrbljeno je za zadostni meri za zdravo razvedrilo, kjer bo vsakdo prišel na svoj račun. Ker vsakdo želi skrajšati neprijetno in deževno dobo med poljem in zimo s tem, da vsako solnčno nedeljo porabi za izlet v okolico. Tudi pripadniki Sokola i Tabor gotovo z veseljem porabi ugodno priliko, katero jim društvo nudi ter se pešizleta udeležijo v velikem številu.

Drobne vesti iz ruskega zagranitnega Sokolstva. Z ustanovitvijo lista »Sokolskaja gazeta« v Jugoslaviji, ki je nekaj organ vseh onih ruskih zagranitnih društev, ki smatrajo Beograd za središče ruskega sokolskega dela, se razvidi, da je bilo mnogo napravljene za ožjo povezanost društev. Iz zadnje številke posnemamo iz vseh člankov, koliko dobre volje do dela je med članstvom. Razni prednji ruski sokolski delavci prispevajo v list prav primerno članke za članstvo. Tudi ruska društva prirejajo taborjenja. Sofijski Sokol je skupno s skavti poslal svojo sokolsko mladino v Elisejno, društvo v Nici je priredilo taborišče na obali Lazurnega morja v Franciji, pa tudi nekatera društva v Jugoslaviji je omogočila svoji mladini odmor v svežem podeželskem zraku. Vransko rusko sokolsko društvo je priredilo sredi avgusta prav uspel peš izlet v Vransko banjo, kjer je skupno z jugoslovenskim Sokolom javno nastopilo pri telovadni akademiji. Starosta pokrajinskega sojuza v Jugoslaviji br. Artamanov je posetil pred kratkem rusko društvo v Sarajevu baš za časa vežbanja v telovadnici. Novosadski ruski Sokol je proslavil letos svoj enoletni obstoj. Ob tej priliki je razvil svoj naraščajski prapor na slavnosten način. Popoldne isti dan je priredil tudi svoj javni telovadni nastop, spopen je z igrami, ki je bil letos dobro poseben in je tudi sicer pokazal uspešno delovanje tega društva. Prosvetni odbor ruskega pokrajinskega sojuza v Jugoslaviji je izdal knjižico: »Osnovi ruskega Sokolsjstva«, ki obsega v kratkih obrih razvoj, ideologijo in organizacijo ruskih sokolskih edinic ter naj služi kot pripomoček za članstvo.

Francoski gimnasti in telovadni svet. Na dan 16. novembra je sklicana v Parizu seja odbora Unije francoskih gimnastov, kjer se bodo obravnavala razna važna vprašanja. Saj se bo v letu 1936. udeležilo francosko gimnastično združenje berlinske Olimpijade, kjer najbrž ne bo manjkalo zastopnikov niti ene izmed večjih telesnovzgojnih organizacij. Poleg resitve tega nad vse važnega vprašanja pa se mora Unija odločiti, kako bo izvedla prvenstvene tekme za prvenstvo Francije, ki bodo isto tako v letu 1936. Dalje že trka na vrata veliki zlet francoskih gimnastov leta 1937., ko bo tam velika svetovna razstava in bodo na istočasno prirejenem vsefrancoskem zletu nastopile množice gimnastov. Za ta zlet vlada veliko zanimanje, pričeti pa bo treba pravočasno s pripravami. Podoba je, da boo i francoski gimnasti polagoma vendarle od